

ELŐTERJESZTÉS

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének
2023. november 30-i ülésére

A határozati javaslat elfogadásához egyszerű többség szükséges.

Tárgy: Tájékoztatás Várpalota város 2023. évi környezeti állapotáról

Előterjesztő: Campanari-Talabér Márta polgármester

Előkészítő: Kotzó Szabolcs környezetvédelmi ügyintéző

Az előterjesztést megtárgyalta:

- Gazdasági Bizottság
- Humán Erőforrás Bizottság
- Inota Városrész Önkormányzó Testülete

Az előterjesztés és a határozattervezet törvényességi szempontból megfelel.

Ellenőrizte:

Bérczes Beáta
jogi előadó

Sándor Tamás
aljegyző

dr. Ignácz Anita Éva
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján - mely értelmében az önkormányzatok a környezet védelme érdekében elemzik, értékelik a környezet állapotát illetékességi területükön, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatják a lakosságot - a település 2023. évi környezeti állapotáról az alábbi tájékoztatást adom.

I. Hulladékgazdálkodás

1. Várpalota város kommunális hulladékainak elhelyezése

Várpalota városban keletkező települési szilárd hulladékok fajták szerint kerülnek gyűjtésre és különböző helyeken hasznosításra.

A közszolgáltatás keretében begyűjtésre kerülő hulladékokat (kevert települési hulladék, lom, zöldhulladék, szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok) 2023. június 30-ig a közszolgáltató Depónia Nonprofit Kft. közszolgáltatói alvállalkozójaként gyűjtötte be a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

2023. július 01-től a hulladékgazdálkodási feladatok ellátását az állam átvette és koncessziós rendszer keretében a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. részére adta koncesszióba 35 évre. A MOHU Zrt. a hulladékgazdálkodási feladatok ellátását régiókoordinátorokon keresztül végzi, akik alvállalkozókat vehetnek igénybe munkájukhoz. A Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. ebben a rendszerben 2023. július 01-től a régiókoordinátor Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként végzi Várpalota közigazgatási területén a kevert települési hulladék, a lom, a zöldhulladék és a szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok begyűjtését.

Ezen kívül a Kft. továbbra is végzi az inert hulladékok (beton, téglá, cserép, kerámia, föld, kő) szállítását és az állati tetem hulladékok átvételét.

A Kft. a fenti tevékenységek végzéséhez a tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezik.

A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását az alábbi táblázat foglalja össze:

HAK	Hulladék megnevezése	Kezelés módja	Kezelő megnevezése
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 04	Fém (alumínium doboz) csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 05	Tetrapack csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.

15 01 06	Kevert csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelését vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
17 01 01	Beton hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
		Talajban történő hasznosítás	Magyar Kötörő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
17 01 02	Tégla hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 03	Cserép és kerámia hulladék	Talajban történő hasznosítás	Magyar Kötörő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
17 01 07	Beton, tégl, cserép és kerámia keverékének hulladéka	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 02 02	Üveg (építésből, bontásból származó)	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 05 04	Föld, kő, takaróanyag	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
		Talajban történő hasznosítás	Magyar Kötörő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
18 02 02	Egyéb, 1. kategóriájú állati tetem hulladék	Hasznosítás	Átvevő, tároló: Várpalotai Közzolgáltató Nonprofit Kft. Elszállító és feldolgozó: ATEV Zrt.
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota,

		Komposztálás	0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) Fehérvári Téglaiipari Kft. (Székesfehérvár, 200 23/5 hrsz.)
		Komposztálás	Depónia Nonprofit Kft. (Székesfehérvár, Csala, Pénzverő-völgy, 020087/8 hrsz.)
20 03 01	Kevert települési hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
20 03 07	Lom hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)

A hulladékfajtákról és keletkezett éves mennyiségükről jelentés készült, melyet 2023. március 1-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére, a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékokról pedig havonta és negyedévente a közszolgáltató Depónia Nonprofit Kft. részére elektronikus jelentés formájában küldött meg a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. A jelentések határidőre elküldésre kerültek.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos érvényes engedélyek:

Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. engedélyei

Engedély száma	Engedély tárgya	Telephely	Érvényességi idő
VE-09Z/05053-13/2018.	Nem veszélyes hulladékok előkezelése	Központi telephely-válogató és bálázó üzem (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2023.07.20. Nem került meghosszabbításra, mert 2023.06.30-ával a válogató és bálázó üzem bezárásra került.
PE/KTFO/01097-9/2021.	Nem veszélyes hulladékok szállítása, kereskedelme, közvetítése és gyűjtése	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2026.03.25.
PE/KTFO/04990-6/2022.	Minősítési engedély	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2025.12.31.
PE/KTFO/04639-9/2020.	Veszélyes hulladékok szállítása	1. Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.) 2. Várpalotai fűtőmű 3. Inota, Készenléti lakótelepi fűtőmű	2025.09.16.
19824/2007., utolsó módosítás: VE/30/07284-8/2022.	Várpalota nem veszélyes hulladéklerakó D-i terület rész hulladéklerakási tevékenység felhagyása, lerakó utógondozása (I. terület)	Várpalota, 0271/hrs. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	II. ütem: 2026. 06. 30. Engedély érvényessége: 2047. 10. 31.

22294/2010., utolsó módosítás. KTF-18535/2015., 66826/2015.	Nem veszélyes hulladéklerakó egységes környezethasználati engedélye (IPCC) (II. terület)	Várpalota, 0271/hrs. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	I. ütem: 2018. 06. 30. (elkészült) II. ütem: 2026. 06.30. Engedély érvényessége: 2047. 05. 30.
--	---	--	--

A hulladékkezelési tevékenységet szolgáló tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételeket a hulladékgyűjtést végző gépjárművek, a targonca, a berendezések, eszközök, a hulladékgyűjtő edények, gyűjtőszigetek biztosítják.

Gépjárművek: 8 db gyűjtőjáratos, 3 db konténeres és 2 platós hulladékszállításra alkalmas tehergépjármű, 1 db aprítógép és 1 db targonca.

Berendezések: automata bálázó prés a válogató és bálázó üzemben (2023.06.30-ig).

Eszközök: hídmérleg a központi telephelyen, drótok a bálák kötözéséhez, lapmérleg a bálázóban a bálák mérlegeléséhez (2023.06.30-ig).

2. A keletkezett hulladékok mennyisége fajtánként (2022.10.01-től 2023.09.30-ig)

HAK	Hulladék megnevezése	Várpalota város területéről begyűjtött hulladék mennyisége (kg)	Gyűjtési alkalmak
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	108.740	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	33.310	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 04	Fém (alumínium) csomagolási hulladék	4.237	szigetes havonta 1 házhoz menő kéthetente 1
15 01 05	Tetrapack csomagolási hulladék	8.564	szigetes havonta 1-2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 06	Kevert csomagolási hulladék	85.720	szigetes havonta 1-2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	56.170	havonta 2
17 01 01	Beton hulladék	571.960	folyamatosan, igény szerint
17 01 02	Tégla hulladék	242.240	

17 01 03	Cserép és kerámia	4.040	
17 01 07	Beton, tégl, cserép és kerámia keverékének hulladéka	28.580	
17 05 04	Föld, kő, takaró anyag	801.660	
17 02 02	Üveg (építésből, bontásból származó)	2.700	
18 02 02	Egyéb, 1 kat. állati hulladék	3.859	
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	61.637	
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	350.400	havonta 1 (kivéve a téli hónapokat)
20 03 01	Települési kevert hulladék	5.163.170	családi házas övezetből hetente 1 tömbházas övezetből hetente 2
20 03 07	Lom hulladék	99.340	évente 1, illetve igény szerint
Összesen		7.626.327	

3. A szelektív gyűjtők számának alakulása

- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma: 38 db.
- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő 1100 literes konténerek száma: 117 db.
- Családi házaknál, közületeknél, oktatási intézményeknél lévő 110 és 120 literes szelektív gyűjtőedények száma összesen: 2.000 db.
- Közületeknél, intézményeknél levő 1100 literes szelektív gyűjtőedények száma: 17 db.

(Az adatok alapján emelkedő tendencia figyelhető meg a szelektív gyűjtőedények számában: 2021-ben 1.804 db, 2022-ben 1.937 db 2023-ban 2000 db.)

4. A 0271 hrsz. alatti bezárt hulladéklerakó jelenlegi állapota

A hulladéklerakó területén monitoring hálózat működik, vízfigyelő kutak, gázkutak és magassági pontok kerültek kiépítésre. A környezetvédelmi hatóság részére minden év március 01-ig, a vízügyi hatóság részére pedig minden év március 31-ig összefoglaló jelentést kell készíteni az ellenőrzésekről, megfigyelésekről, vizsgálati eredményekről. A dokumentáció a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-nél megtekinthető.

Talajvíz figyelő monitoring kutak

A hulladéklerakó felszíni vizekre gyakorolt hatásának nyomon követésére 6 db talajvíz monitoring kutat üzemeltet a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft., melyekből

meghatározott időközönként mintát kell venni és azt különböző paraméterekre vizsgálni kell. A rekultivációra és az utógondozásra vonatkozó engedély előírja a „lefolyástalan tó” mintavételezését is, melyet évente kell elvégezni. A mintavételezés rendjét a talajvíz figyelő monitoring kutakból és a lefolyástalan tóból az alábbi táblázat foglalja össze:

Mintavételi gyakoriság Mintavétel helye	Negyedévente	Fél évente	Évente
I., II., III., V., VI. kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium	összes anyag, szelén	oldott bárium, fenol, TPH
IV./A kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium, fenol, TPH	összes anyag, szelén	oldott bárium,
Lefolyástalan tó			pH, fajlagos vezetőképesség, össz. keménység, KOI _k , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, TPH

A monitoring kutakból a mintavételezés 2023-ban március 28-án, június 21-én és szeptember 26-án már megtörtént, az utolsó negyedéves mintavétel pedig november végére tervezett. A 2022. évi utolsó negyedéves mintavétel november 29-én történt meg. A lefolyástalan tó mintavételezését 2023-ban március 28-án végeztette el a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

A lerakó körül csapadékvíz elvezető övások is kiépítésre kerültek, melyből a csapadékvíz akkreditált mintavételezését és laborelemzését évente egyszer kell elvégeztetni. 2023-ban ez a mintavétel és elemzés május 3-án történt meg. A mintavételek alapján a környezeti elemek veszélyeztetése nem állapítható meg, az egykori lerakó konszolidációs folyamatával kapcsolatosan probléma nem merült fel.

Gázkutak

A rekultiváció részeként 12 db gázkút (G1-G12) fúrása, szelvényezése történt meg 2011. március 23-24-én. A kutak kialakítását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2011.04.01-én jelentette be a Környezetvédelmi Hatóság részére. A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével, 2017-ben kialakításra került a lerakó új területén 6 db gáz-kiszellőző kút (G13-G18), melyeknek a mintavételezését a már meglévő 12 db gázmonitoring kút mintavételezésével egyidőben végezték el. A Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. - 19824/2007. ügyszámú, 77408/07 iktatószámú rekultivációs témájú engedélyének 5.07 pontjában előírtaknak megfelelően - a hulladéklerakó-gáz vizsgálatához szükséges mintavételt évente kétszer elvégzi. 2023-ban az első mintavételezés és elemzés július 04-én történt meg, a második pedig november végére tervezett. (A 2022. évi második mintavétel november 25-én történt meg.)

A mintavételt és a vizsgálatokat az Eurofins KVI-PLUSZ Környezetvédelmi Vizsgáló Iroda Kft. végezte. Az átlageredményeket alapul véve a hulladéklerakó-testben a képződött metán mennyisége a 2021. évi értékekhez viszonyítva csökkenést mutatott.

Diffúz légszennyező forrás

A kommunális hulladéklerakó - helyhez kötött diffúz levegőszennyező forrás - légszennyezésének mértékéről a 2021. évre vonatkozó éves jelentést, a vonatkozó jogszabály szerint 2023. március 31-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megküldte.

Magassági pontok

A hulladéklerakón történt megfigyelésekről és mérésekről összeállítandó éves jelentéseknek tartalmaznia kell a lerakó hulladéktest szintjének adatait is. A hulladéklerakó területén 2010-ben 6 db pontból álló referenciapont hálózat került kialakításra (MP-1 – MP-6). A ponthálózat 6 magassági ponttal (MP-10 – MP-15) történő bővítésére 2012-ben került sor, amelyek azonban 2016-ban a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakaszának építési munkálatai miatt megsemmisültek. 2017-ben a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével kialakításra került a lerakó új területén 3 db új magassági pont (SMK1, SMK2, SMK3), valamint a 2016-ban megrongálódott MP-1 magassági pont is kijavításra került, így 2019-ban összességében 9 pont állt rendelkezésre a magasság meghatározásához.

A magassági szinteket a Pannon Geodézia Kft. mérte fel, melyre 2022. december 07-én került sor. Az adatok bizonyítják, hogy a terület konszolidálódása, tömörödése folyamatban van. A 2023. évi mérés november végére tervezett.

Állati eredetű hulladékok

A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet alapján a települési melléktermék gyűjtőhely működési szabályzata alapján üzemel. A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal az egykori nem veszélyes hulladéklerakón található állati hulladék gyűjtőhelyet 2013. áprilisban nyilvántartásba vette.

A fent hivatkozott jogszabály egyik lényeges pontja, hogy a települési gyűjtőhelyen összegyűjtött állati eredetű mellékterméket 1. kategóriájúnak kell tekinteni, és így továbbszállítani a melléktermék kezelésére engedélyezett létesítménybe. A jogszabály alapján a hulladéklerakón megszűnt a 2. kategória szerinti állati hulladékok átvétele. Várpalotáról az állati hulladékokat továbbra is az ATEV Zrt. szállítja el.

A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak lezárultával az állati eredetű hulladékok gyűjtőhelye áthelyezésre került az egykori hulladéklerakó mellett található eb rendészeti telep mellé. A gyűjtőhely a jogszabályi előírásoknak megfelel.

Inert hulladékok

Az inert hulladékok leadására 2023-ban is a Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. inotai telephelyén (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) van lehetősége a lakosságnak vagy a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft-től lehet konténert bérelni ezen hulladékok elszállíttatására.

Új szolgáltatások, gépek vonatkozásában a 2023. évi állapotról történő változások leírása

2023-ban a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. tehergépjárművet nem szerzett be és nem vezetett be új szolgáltatásokat az előző évhez képest.

Sütőolaj gyűjtése Várpalotán

2021-ben Várpalota város is csatlakozott a „CseppetSem!” használt sütőolaj-begyűjtési rendszerhez, így nálunk is megjelentek azok a gyűjtőedények, ahová a lakosság a háztartásokban keletkezett használt sütőolajat és sütőzsiradékot leadhatja. A „CseppetSem!” program keretében korlátlan mennyiségben és zárt csomagolásban (PET-palackban vagy befőttesüvegben) a város 9 pontján adható le nem csak használt sütőolaj, hanem sütőzsír, kókusz- és pálmaolaj.

II. Természet- és tájvédelem

1. Természetvédelem

Várpalota város közigazgatási területe két nagyobb egységre tagolható a természeti környezet szempontjából is. A Keleti-Bakony egysége a város északi felében határozza meg a földtani, domborzati tényezőkön túl az élővilág képét is. A város déli fele a Sárrét kistájhoz tartozik.

A Keleti-Bakony élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A kistájon belüli nagy különbségekre jellemző, hogy amíg Tés környékén még bükkösök találhatók, addig Várpalota környékén már olyan kevés a csapadék, hogy a zárt erdők kialakulásának feltétele sem biztosított. Emiatt a terület természetes növénytársulásai sokfélék: a Tési-fennsík é-i részén a bükkösök, bükkös sziklaerdők, fajgazdag elegyes tölgyesek fordulnak elő, a D-ies oldalakon (így Várpalota környékén is) a száraz gyepek, elegyes tölgyesek váltják fel, ahol a sziklagyepek, bokorerdők, mészkedvelő és cseres-kocsánytalan tölgyesek is előfordulnak. A meredek falú völgyekben ezek a társulások még jobban összekeverednek, mint a fennsíki részeken. A sziklaerdei fajok azért is kiemelkedőek, mert hazai elterjedésüknek itt található a súlypontja. Jellemző fajok a mohos csitri (*Moehringia muscosa*), a piros madárbirs (*Cotoneaster integerrimus*), a hosszú levelű buvákfű (*Bupleurum longifolium*). További kiemelt fontosságú fajok a cifra kankalin (*Primula auricula*), szürke bogáncs (*Carduus glaucus*), tarka nádtippan (*Calamagrotis varia*). A sziklagyepek fajai a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), gombos varjúköröm (*Phyteuma orbiculare*), a keserű pacsirtafű (*Polygala amara*), a kövér daravirág (*Draba lasiocarpa*) és a henye boroszlán (*Daphne cneorum*). A hegyláb felé az erdők egyre nyíltabbá válnak, helyüket inkább a száraz gyepek váltják fel, ezek jelentősebb fajai a kishévízű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*), az ezüstös útifű (*Plantago argenta*), az árvalevelű len (*Linum tenuifolium*). Ennek a tájtípusnak a legszebb példája a Baglyas-hegy. Várpalota környékén a löszös talajra jellemző sztyepek is előfordulnak. A kistáj további jellegzetes lágyszárú fajai (sásfélék vagy a harangláb) mellett, számos védett és veszélyeztetett növényfaj is megtalálható: tarka kosbor, sömörös kosbor, fehér madársisak, árvalányhaj-fajok, magyar körte. Az özönfajok közül az aranyvessző fajok (*Solidago*), az akác (*Robina pseudoacacia*) a jellemző. Állatvilága is változatos. A gímszarvas, őz, vaddisznó, borz, vörös róka, fácán gyakori e területen. Előfordulnak védelem alatt álló vagy veszélyeztetett állatfajok is. A sokféle lepkefaj mellett az orrszarvúbogár, a hőscincér és a szarvasbogár sem ritka. A térségben rendszeresen táplálkozó és vonuló madarak és a fészkelők együtt közel 130-150 fajba sorolhatók. Ezek közül is kiemelkednek a védett fajok: fehérhátú harkály, fakopáncsok, gyurgyalag, kerecsensólyom, kövirigó, kuvik, szalakóta. Az emlősök közül jelentősek a denevérfajok, a pelék, a mókus, a nyuszt, az ürge, a vadmacska. A tavak környékén is sok védett vagy veszélyeztetett állandó vagy vonuló madár figyelhető meg. Több tóban is megfigyelték vidracsaládok jelenlétét.

A Sárrét élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A délnyugat – északkeleti törésvonalak mentén árkos süllyedéssel keletkezett Balaton és Velencei tó egykor összefüggő vízrendszert alkotott. Az éghajlat szárazabbá válásával és a feltöltődés következtében a vízfelületek különváltak. A két tó között mocsarassá vált, majd kiszáradt területen jött létre a Sárrét. A Kis-Balatonra emlékeztető egykori gazdag vízi és madárvilág a lecsapolások és a mezőgazdasági művelés következtében már elszegényedett. A

Sárrét nyugati - a Várpalotai térségbe nyúló – területét mocsárrét jellemzi. A mocsárrétek talaja a vízjárásnak erősebben kitett, talajuk tél végén és tavasszal, vízzel telített, nyárra azonban teljesen kiszárad. A levegős viszonyok között szerves-anyag tartalma gyorsan lebomlik, rajta tőzegképződés nem figyelhető meg. A térségben egy sajátos élővilágú változata az úgynevezett sédbúzás mocsárrét fordul elő. Névadó faja a gyepes sédbúza, mely sűrű zombékokat képez. Gyakori a fehér tippán, a pelyhes selyemperje, a réti és kúszó boglárka, valamint sásfajok (réti sás, muhar sás, rókasás). Uralkodó fafajai, a fehér és a törékeny fűz, valamint a fekete nyár. Tipikus erdőtársulásai a fűz-nyár-éger ligetek, a tölgykőris-szil ligeterdők és a pusztai tölgyesek. Cserje szinten gyakori faj a fekete bodza és a kányabangita. Jellemző fűfélék a kék perjés, franciaperjés és a csenkeszes. Az özönfajok a közül a bálványfa, a selyemkóró, az akác és a japánkeserűfű-fajok említhetők. A sekély bányatavakban gazdag Sárrét, kiváló élőhelyet biztosít nemcsak a hazai, de az átvonuló gázló és vízi madarak számára is (fehér gólya, szürkegém, szürke cankó, nagykócsag, vöcsök, kis vízicsibe, nádirigó, stb. Az elhagyott homokbányákban jelentős nagyságú gyurgyalag és partifecske populáció talál fészkelési lehetőséget. A környék gazdag ragadozó madarakban is. Gyakori a barna rétihéja az egerészölyv és a kékvércse. A Sárrét - a madarak mellett - számtalan emlősállatnak biztosít élelmet és búvóhelyet (mezei pocok, mezei nyúl, sün, patkósorrú denevér, vörös róka). A tavak környékén szép számban fordul elő a vízisikló, a mocsári teknős és a barna varangy, gyötrő szúnyog és a szitakötő.

Védett területek:

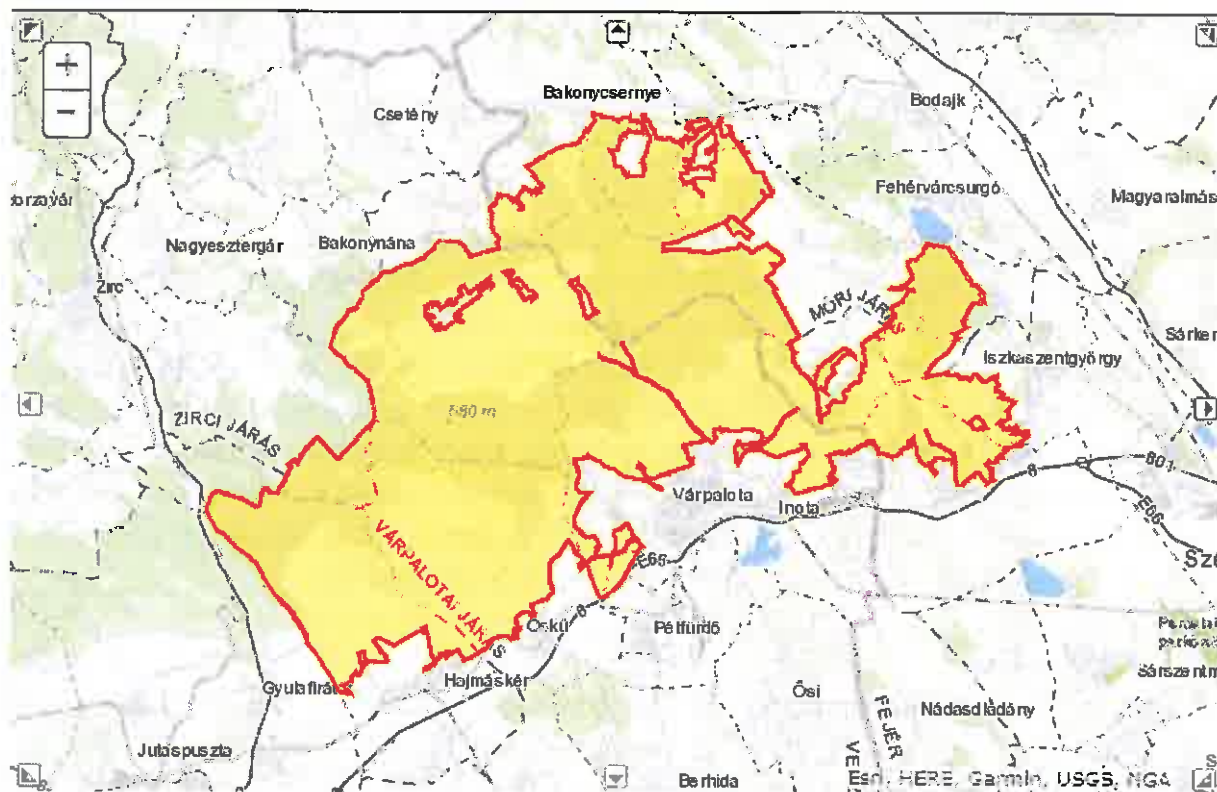
A természetvédelmi tevékenység törvényi háttérét részben a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény adja, másrészt az ezt kiegészítő rendeletek. A törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

Az 1996. évi LIII. törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A település nem rendelkezik egyedi tájérték kataszterrel. Ennek elkészítése tovább segítené ezen értékek megóvását. A törvényi szabályozás új elemként a természetvédelem feladatait kiterjeszti a védett területeken, fajokon kívül az ún. "természeti területekre" is, vagyis azon területekre, ahol az emberi beavatkozás nem volt túl jelentős, tehát a területet még természetközeli állapotban lévőnek tekinthetjük. A törvény 15. § (1) (a) pontja szerint ide tartozik például az erdő, gyep, nádas, művelési ágú termőföld.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti területek használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelveket egyesíti magában a Natura 2000 program, melyet az Európai Unió indított a biológiai sokféleség csökkenésének megakadályozására. Ezt a célt olyan védett területek hálózatával kívánja elérni, amelyek az egész kontinens szempontjából legjelentősebb, egyedi vagy veszélyeztetett fajokat és élőhelytípusokat őrzik. A Natura 2000 területekre vonatkozó részletes szabályozást az európai közösségi jelentőségű

természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet tartalmazza. Várpalota közigazgatási területének jelentős részén a Keleti-Bakony (HUBF20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület található, az alábbi helyrajzi számok érintettek közvetlenül.

Keleti-Bakony (HUBF20001)terület

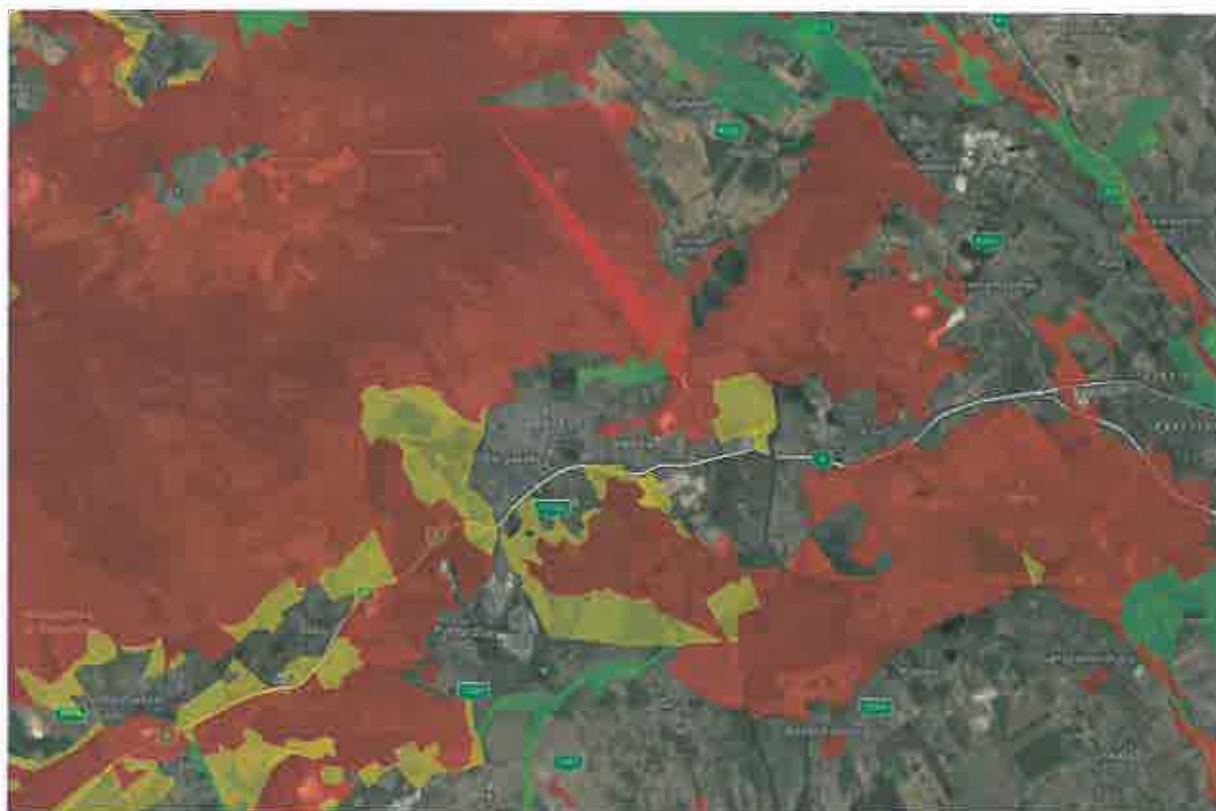
Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A terület fő célkitűzései:

Kerülni kell a nagy kiterjedésű (>10ha) egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását. A homogén tér- és korszerkezet javítandó az erdei élőhelytípusokban. Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél előtérbe kell helyezni a szálaló üzemmódot. A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának, elhárítása. A területen található nem őshonos (pl. muflon, dámvad) vadfajok visszaszorítása. A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kerülni kell az eredeti célállomány felújulását veszélyeztető felújítási módokat. A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek típusonként külön vizsgált- korosztályszerkezete esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása. Fokozatos felújítógáccsal kezelt területeken, ahol a felújítás már elkezdődött, a végvágás során legalább 10 % hagyásfa, illetve hagyásfacsoport valamint

odvas fák maradjanak fenn, vagyis FVV előírásnál ne maradjon 100 %, hanem az eredeti fakészlet (első bontás előtti fakészlet) 90 %-a. A véghasználat megkezdése előtt történjen a hagyásfa csoportok kijelölése szélálló, általában szegélyeken található csoportok meghagyásával. A hagyásfa csoportokban a továbbiakban művelési és használati tevékenységet nem szabad végezni. A sekély talajú meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat (EÜ termelés is) teljes mellőzése szükséges. Állományaik vágáskor nélküli talajvédelmi rendeltetésű erdőként kezelendők. A déli oldalon található cseres-tölgyesek természetes felújítása során fokozatos áttérés szálaló vágásra. A területen előforduló xilofág rovarfajok (havasi cincér, nagy hőscincér, szarvasbogár) és a denevérfajok (pl. nagyfülű denevér) állományainak fennmaradása érdekében a csúcsháradt faegyedek, odvas fák kímélete. A szubpannon gyepek becserjésedésének, és technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása. Az ürge élőhelyén a rendszeres legeltetéses gyepterületek biztosítása. A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a felesleges utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása; a szubpannon sztyeppek egybefüggősége érdekében.

Országos Ökológiai Hálózat területei

További célok és végrehajtandó intézkedések:

A területen található fekete fenyő egyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatait hagyják érvényesülni. Ezeken az élőhelyeken a fekete fenyő eltávolítása felesleges bolygatást jelent. A jövőben a gyepterület típusok arányának fenntartása érdekében, a gyepterület erdőszítésének kerülése. Az adventív és a gyepterületre veszélyt jelentő bálványfa és ezüstfa visszaszorítása. A gyepterület típusok fokozódó cserjésedését a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással kell megakadályozni. A területen a technikai sportok visszaszorítása. Az erdei tisztások gyepterület jellegét megváltoztató művelés

kerülése (pl. erdősítés, vadföld). A vérfűhöz kötődő hangyaboglárka fajok állományainak fennmaradása érdekében a tisztásokon található vérfűves rétek esetében, gyepterelés (pl. kaszálás) június 15-től szeptember 1-ig kerülendő a rétek teljes területét érintően. Ajánlott a kezelések június 15. előtti vagy szeptember 1. utáni elvégzése. A füstös ősziaraszoló élőhelyén kerülni kell a faj élőhelyén az új nyomok kialakulását, és a jelentős bolygatással járó katonai tevékenységet.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet 1. melléklete tartalmazza a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek listáját, melyek a következők: 013/2, 013/3, 013/4, 013/5, 013/6, 013/7, 014/2, 014/3, 014/4, 014/5, 014/6, 014/7, 014/8, 016/1, 016/2, 016/3, 016/4, 016/5, 016/6, 016/7, 016/8, 016/9, 022/1, 022/2, 022/3, 022/4, 022/6, 022/7, 023, 024/2, 024/3, 024/4, 024/5, 026, 027, 028, 030, 031, 032/2, 032/3, 032/4, 032/5, 032/6, 032/7, 032/8, 034, 035, 037/1, 037/2, 038/2, 038/3, 038/4, 038/5, 039/1, 039/2, 040, 041/3, 041/4, 041/5, 041/6, 041/7, 041/8, 041/9, 041/10, 042, 043, 044/1, 044/2, 044/3, 044/4, 044/5, 044/6, 048, 090/1, 0136, 0151/2, 0151/6, 0151/7, 0151/8, 0151/9, 0151/11, 0151/12, 0151/13, 0151/14, 0151/16, 0151/17, 0151/19, 0152/1, 0152/2, 0153/2, 0154/1, 0154/5, 0154/7, 0154/8, 0154/9, 0154/10, 0154/11, 0157/2, 0157/5, 0157/6, 0157/7, 0157/8, 0157/9, 0158, 0159, 0160/1, 0160/2, 0161/1, 0161/3, 0161/4, 0164, 0165/1, 0165/2, 0165/3, 0165/4, 0165/5, 0165/6

Városunk környékén található geopark területek

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Az országos állományhoz viszonyított arány

A: 100% $\geq$ p > 15%,

B: 15% $\geq$ p > 2%,

C: 2% $\geq$ p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok	Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				
			állandó	szaporodó / fészkelő	telelő		átvonuló / gyülekező
	Dunai tarajosgöte	<u><i>Triturus dobrogicus</i></u>		-			C
	Vöröshasú unka	<u><i>Bombina bombina</i></u>		-			C
	Sárgahasú unka	<u><i>Bombina variegata</i></u>		-			C
	Eurázsiai rétisáska	<u><i>Stenobothrus eurasius</i></u>		10000 - 10000			B
	Lápi tarkalepke	<u><i>Euphydryas aurinia</i></u>		100000 - 100000			A
	Csüngő araszoló	<u><i>Phyllometra culminaria</i></u>		10000 - 10000			B
	Fstös ősziaraszoló	<u><i>Lignoptera fumidaria</i></u>		10000 - 10000			A
	Havasi cincér	<u><i>Rosalia alpina</i></u>		200000 - 200000			B
	Vérfü-hangyaboglárka	<u><i>Maculinea teleius</i></u>		300 - 300			C
	Magyar tarsza	<u><i>Isophya costata</i></u>		1000 - 1000			C
	Csíkos medvelepke	<u><i>Callimorpha quadripunctaria</i></u>		-			C
	Nagy hőscincér	<u><i>Cerambyx cerdo</i></u>		-			C
	Gyászscincér	<u><i>Morimus funereus</i></u>		300000 - 300000			C
	Díszes légivadász	<u><i>Coenagrion ornatum</i></u>		-			C
	Sötét hangyaboglárka	<u><i>Maculinea nausithous</i></u>		-			C
	Piros kígyószisz	<u><i>Hypodryas matura</i></u>		-			C
	Sárga gyapjasszövő	<u><i>Eriogaster catax</i></u>		-			C
	Skarlátbogár	<u><i>Cucujus cinnaberinus</i></u>		1000 - 1000			C
	Nagy tűzlepke	<u><i>Lycaena dispar</i></u>		-			C
	Nagy szarvasbogár	<u><i>Lucanus cervus</i></u>		-			B
	Nagyfülű denevér	<u><i>Myotis bechsteinii</i></u>		1200 - 1200			B
	Molnargörény	<u><i>Mustela eversmannii</i></u>		50 - 50			C
	Ürge	<u><i>Spermophilus citellus</i></u>		5000 - 5000			C

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)			
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Közönséges vidra	<u>Lutra lutra</u>		10 - 10		C
Közönséges denevér	<u>Myotis myotis</u>		500 - 500		C
Hegyesorrú denevér	<u>Myotis blythii</u>		500 - 500		B
Csonkafülű denevér	<u>Myotis emarginatus</u>		100 - 100		C
Leánykökörcsin	<u>Pulsatilla grandis</u>		50000 - 50000		C
Magyar gurgolya	<u>Seseli leucospermum</u>		30000000 - 30000000		A
Szent István-szegfű	<u>Dianthus plumarius</u> <u>regis-stephani</u>		2000000 - 2000000		A
Fénylő zsoltina	<u>Serratula lycopifolia</u>		12000 - 12000		A
Homoki nőszirm	<u>Iris humilis ssp. arenaria</u>		5000 - 5000		C
Sziklai illatosmoha	<u>Mannia triandra</u>		50 - 100		A

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>7230</u>	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	226.5	1
<u>91M0</u>	pannon cseres-tölgyesek	4077.03	18
<u>8210</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226.5	1
<u>6240</u>	pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők	7248.05	32
<u>8160</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226.5	1
<u>6190</u>	pannon sziklagyepek	2500	1
<u>40A0</u>	kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	226.5	1
<u>3260</u>	gyors áramlású vízfolyások hínárnövényzete	226.5	1
<u>6520</u>	veres csenkeszes rétek és sovány gyepek	226.5	1
<u>91H0</u>	pannon molyhos tölgyesek	3397.52	15
<u>9180</u>	törmeléklejtő- és szurdokerdők	226.5	1
<u>9130</u>	szubmontán és montán bükkösök	1812.01	8
<u>9150</u>	sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész sziklaerdők	226.5	1
<u>91E0</u>	éger- és körisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	226.5	1
<u>8310</u>	nem látogatható barlangok		1
<u>91G0</u>	pannon gyertyános-tölgyesek	906.01	4
<u>6410</u>	kékperjés láprétek	226.5	1
<u>6210</u>	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepek	226.5	1

A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, ugyanis a kis kiterjedésű természetközeli területek ugyanis hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának háttérét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutathatjuk be.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat

Az országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek és az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek. A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, ugyanis a kis kiterjedésű természetközeli területek ugyanis hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának háttérét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutatjuk be.

Magterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Ökológiai folyosó

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Pufferterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek. Az alábbi térképen az ökológiai hálózat várpalotai elemeit mutatjuk be. Az ábrán látszik, hogy magterületi besorolás pufferterületek és ökológiai folyosók egyaránt találhatóak a város területén.

Az ökológiai hálózat várpalotai elemei Forrás: TIR (Természetvédelmi Információs Rendszer)

2. Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület

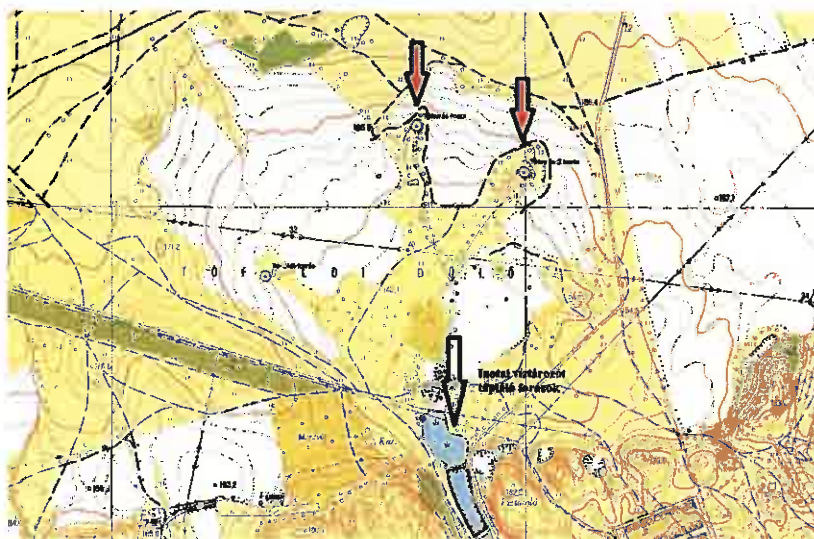
Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület (Szabó-féle homokbánya) földtani természeti értéként, a magyarországi miocén képződményeken belül, a kora-bádeni korú homokösszlet az egykori tengerparton a hullámverés által felhalmozott puhatestűek (elsősorban csigák és kagylók) kiváló megtartású vázmaradványainak egyedülálló lelőhelye. Az itt előforduló több mint 400 puhatestű fajon kívül közel 100 foraminifera (mészvázas egysejtű) fajt is találtak a homokban. Mint különleges jelentőségű ősmaradvány lelőhely és egyben geológiai alapszelvény kapott védelmet. A Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület legfőbb értékét ez a hazai viszonylatban egyedülálló ősmaradvány-együttes jelenti. A védett feltárás ezidáig elsősorban tudományos (öslénytani és rétegtani) és felsőoktatási célokat szolgált, azonban a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: BfNPI), mint kedvezményezett a KEHOP konstrukción belül, sikeresen pályázott - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján kiemelt természetvédelmi védettséggel rendelkező - Várpalotai homokbánya Természetvédelmi Terület átfogó megújítására, egy mindenki számára elérhető geológiai bemutatóhely kialakítására.

A BfNPI 2023. november 6. napján kelt levelében tájékoztatta Várpalota Város Önkormányzatát, hogy a Homokbánya TT területén – az interaktív táblák telepítésének kivételével - megvalósultak a „Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony-Balaton Geoparkban” elnevezésű projekt tervezett fejlesztései. A munkálatok során a homokfal nem fedett északi traktusának statikai megerősítése mellett helyreállításra kerültek a leromlott állapotú deszkából álló védőkorlátok és az azt tartó oszlopok. Megtörtént a teljes védőtető felújítása a tartó lábak közötti vékony takarólapok cseréjével. A beavatkozások során a védett feltárás és a környék kíméletes megtisztítását is elvégezték a szakemberek, a jó láthatóság, a bemutathatóság és a földtudományi kutatási cél érdekében. Sajnálatos módon a bejárat mellett telepített nyárfák – koruk és elhelyezkedésük miatt – veszélyessé váltak, így ezek kivágása megtörtént. Egy 217 méter hosszúságú, a földtudományi természeti értékek természetvédelmi célú bemutatása érdekében kialakított tanösvényen, hét darab állomás került kialakításra. Ezen állomásokon kerülnek elhelyezésre az interaktív táblák, legkésőbb 2023. december 15. napjáig. A tanösvény az alapszelvény ismertetésén túl, további látnivalóként a környék

közzettípusait, közöttük kovásodott fatörzseket mutatja be. A fejlesztés növelheti nem csupán az érintett természetvédelmi terület, hanem a környezete presztízsét és elismertségét is, valamint méltó módon járulhat hozzá a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által alapított és fenntartott Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark ismeretterjesztéssel és geoturizmussal kapcsolatos céljainak a megvalósításához.

3. Ex Lege források

A Várpalota, Inota városrésztől északra található, az emelkedő karsztvízszint hatására látványosan megerősödő fakadó források (Ihar- és Sár, vagy Téglás-forrás) ügyében Önkormányzatunk folyamatos kapcsolatban áll a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal. (A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva ezen források védelem alatt állnak, védelmükkel a hatáskörrel rendelkező Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság foglalkozik.)

Az Igazgatóság elkészítette a forráscsoportok felmérését és a védelmükhöz szükséges tervezési területek poligonjait is. Munkatársaik az önkormányzatunk által történt megkeresést követően felvették a kapcsolatot a terület tulajdonosaival és folyamatosan vizsgálják a források, mint ex lege védett természeti emlékek állapotát, illetve az erre hatást gyakorló területhasználatot. Az Igazgatósággal folytatott folyamatos egyeztetések alapján megállapítható, hogy a források környezeti állapota nem romlott, melyet az idei esztendő első felében történt vizsgálatok is megerősítenek.

© 2020 Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság / Károlyi István

4. Városi zöldterületek kezelése

Várpalota város zöldterületeinek fenntartását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. Gyepkarbantartást a kiemelten kezelendő, mintegy 104.689 m² területen évente legalább 10 alkalommal, a belterjesen kezelendő 413.403 m² területen 6 alkalommal, a 8-as főút mellett 275.973 m² területen 3 alkalommal végez a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Fentiekben túl városunk parkjaiban 1415 m², valamint a Készenléti lakótelepen 147 m² nagyságú területen található egy- illetve kétnyári virágokkal beültetett ágyások, melyek fenntartási munkálatait szintén a Kft. végzi. Cserjék 2250 m² felületen és 3015 folyóméter hosszban, valamint rózsaaágak karbantartására 120 m² területen került sor az idei esztendőben is.

Városunkban az elmúlt időszakban - Várpalota Város Jegyzőjének engedélyével - kivágásra került fák (71 db) pótlása - melyre jogszabály szerint egy év áll rendelkezésre – folyamatos volt, mely alapján - a megjelölt időszakban - Várpalota város területén 334 db fás szárú növény került elültetésre, az alábbi fajták szerinti megbontásban: 35 db Tilia (hársfa), 2 db Acer (juharfa), 2 db Prunus (vadcsereesznye fa), 42 db Fraxinus (virágos kőrisfa), 70 db Cotoneaster (madárbirs cserje), 60 db Buddleia (nyáriorgona cserje), 34 db Caryopteris (kékszakáll cserje), 45 db Ligustrum (fagyal cserje), 44 db Spiraea Japonica (japán gyöngyvessző cserje)

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan a kandeláberekben ismét elhelyezésre kerültek a városképhez már hozzátartozó muskátlik.

Az idei esztendőben is megtörtént a közterületeken található gesztenyefák permetezése. A permetezést az idei év során (kettő alkalommal) a Növényvédő és Kártevőirtó Kft. végezte a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megbízásából. Felhasználásra kerülő szerek: Coragen 20 SC, Tazer 250 SC, Topas 100 EC, Vektafid A, Mospilan SG

Az elhanyagolt, gazos, gondozatlan ingatlanok tekintetében Várpalota Város Jegyzője 3 alkalommal szólított fel ingatlantulajdonosokat kaszálásra, gyommentesítésre. A felszólításnak a tulajdonosok maradéktalanul eleget tettek.

5. Közterületen, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon elhagyott hulladékok kezelése

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 2023. július 1-jei módosulásával összefüggésben a helyi önkormányzatok Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 19. pontja hatályon kívül helyezésre került, vagyis kikerült az önkormányzati feladatok köréből a hulladékgazdálkodási közfeladat. (Ezzel párhuzamosan bekerült az állami hulladékgazdálkodási közfeladatok körébe.) Az állam a közszolgáltatás országos szintű megszervezése helyett átvette a hulladékgazdálkodási intézményi résztevékenység és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási résztevékenység teljeskörű ellátását. Ebből következően a hulladékgazdálkodással kapcsolatos önkormányzati feladatok és ezzel összefüggő rendeletalkotási felhatalmazások is jelentősen megváltoztak.

A Hgt. 35. § (1) bekezdésének h) pontja és 88. § (4) bekezdése alapján a vonatkozó önkormányzati rendeletekben kizárólag

- a) az elhagyott hulladék felszámolásához szükséges helyi intézkedések körét,
- b) a közterület tisztán tartására vonatkozó részletes szabályokat és
- c) a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj átvállalásával érintett személyi kört, az átvállalására vonatkozó feltételeket lehet szabályozni.

A jogszabály-változásokból eredően, a települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról szóló 41/2010. (XI.30.) önkormányzati rendeletet hatályon kívül kellett helyezni, ezzel egyidejűleg a fent hivatkozott jogszabályi hivatkozás alapján, új önkormányzati rendelet megalkotása vált szükségessé.

Az új rendelet tervezete összeállításra került melyet - a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (3) bekezdése értelmében - Önkormányzatunk véleményezésre megküldött az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek. A Kormányhivatal VE/30/09267-2/2023 számú levelében a tervezettel kapcsolatban kifogást nem emelt, így azt a Képviselő-testület 2023. novemberében elfogadta.

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztály 5 alkalommal tett jelzést Önkormányzatunk részére elhagyott hulladék ügyében. Ezek felszámolását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. városüzemeltetési részlegének munkatársai – a bejelentést követően – maradéktalanul elvégezték.

Várpalota Város Önkormányzata már évek óta szervez hulladékgyűjtési akciót a lakossággal közös szervezésben. Ezek közül kiemelkedik a Tési-dombi véderdő területe, melyet ebben az esztendőben 2 alkalommal is megtisztítottunk a garázstulajdonosokkal. A lakossági összefogással sikeresebbek vagyunk az illegális hulladéklerakások feltárásában, megszüntetésében és felszámolásában.

III. Szennyezett és roncsolt területek

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szerveknél a környezet terhelésével és a környezet állapotával kapcsolatban számos adat áll rendelkezésre. Ezek egy része a területi szervek saját méréseiből, másik része a környezethasználók jogszabályi előírások alapján tett adatszolgáltatásaiból származik. Az adatok központi számítógépes adatbázisba kerülnek olyan módon, hogy a méréseket végző, valamint az adatszolgáltatásokat feldolgozó szervek az Agrárminisztérium által üzemeltetett informatikai rendszerhez kapcsolódva közvetlenül a központi adatbázisba viszik fel az adatokat. Ez a rendszer az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR).

Felszín alatti vízkészleteink kiemelkedő természeti erőforrásaink. Ivóvízellátásunk több mint 97%-ban felszín alatti vizekből történik. A felszín alatti vizek szemünk előtt rejtve léteznek, mozognak, gyarapodnak, fogynak, szennyeződnek. A felszín alatti vizek mozgása lassú, így az említett folyamatok is lassan játszódnak le, következményeiket gyakran csak hosszú idő elteltével tapasztaljuk. Ilyen esetben a jó állapot teljes mértékű helyreállítása, amellyel, hogy nagy költséggel jár, sok esetben már nem is lehetséges. Ezért különösen fontos, hogy óvjuk a felszín alatti vizeket és mindent megtegyünk a káros folyamatok megelőzése érdekében.

A felszín alatti víz, ill. a földtani közeg szennyeződése esetén a felszín alatti víz és a földtani közeg tisztítását kármentesítésnek nevezzük. A fent hivatkozott adatbázisból információt kaphatunk arra vonatkozóan, hogy hol, milyen szennyezőanyagokra végeznek kármentesítést, és az mely szakaszban tart.

Az előző évekhez képest (2018-2022) érdemi változás nem történt. A 4157 hrsz. MAL egykori veszélyes hulladéklerakó (1952-1967 vadlerakó) területén a MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zárkörűen Működő Részvénytársaság "f.a." tovább folytatja a 17 db monitoring kút rendszeres vizsgálatát. A cég a kutak üzemeltetését a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 24995/2010. ügy- és

86605/10 iktatószámú vízjogi üzemeltetési engedélye, valamint 288-1/2014/F-VH számú vízjogi üzemeltetési engedélye alapján végzi. A kutak 2023 esztendőben végzett vizsgálati eredményei azt mutatják, hogy továbbra sem figyelhető meg növekedő tendencia, érdemi változás az egykori „vadlerakó” hulladéktest mozgásában és a szennyezettség mértékében.

A szennyezett és a potenciálisan szennyezett területek kármentesítési kötelezettsége és azok nyomon követése a terület tulajdonosát és/vagy a szennyezés okozóját terheli. Tekintettel arra, hogy az érintett területek egyike sem önkormányzati tulajdonú, a város költségvetéséből nem kell kármentesítést megvalósítani. A szennyezett területek közvetlen hatással vannak a város környezeti állapotára, ezért Önkormányzatunk továbbra is figyelemmel kíséri majd a területek sorsát!

IV. Környezet-egészségügy

Dr. Medgyasszay Balázs pulmonológus főorvos által Várpalota Város Önkormányzata részére megküldött tájékoztatás szerint, a 2023. október 1. napján rendelkezésre álló adatok alapján az új nyilvántartásba vett (változás) légzőszervi betegek száma az alábbiak szerint alakult. A releváns kórformák szerinti, alább bemutatott táblázat tartalmazza az előző évhez viszonyított, fontosabb epidemiológiai (új) adatokat.

-	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asthma bronchiale allergiás	15 fő	13 fő	14 fő	6 fő	7 fő	13 fő	6 fő
Asthma bronchiale nem allergiás	12 fő	11 fő	8 fő	7 fő	9 fő	56 fő	40 fő
Rhinitis allergica	21 fő	32 fő	46 fő	18 fő	29 fő	28 fő	15 fő
Obstruktív bronchitis	29 fő	38 fő	44 fő	18 fő	5 fő	11 fő	17 fő
Primer hörgőrák nem kis sejttes	11 fő	15 fő	15 fő	11 fő	13 fő	13 fő	20 fő

A korábbi évek során az összesített epidemiológiai adatok az alábbiak szerint alakultak:

Kórformák	2013 évben	2014 évben	2015 évben	2016 évben
Krónikus obstruktív légúti betegség /COPD/	920 fő	986 fő	1065 fő	1138 fő
Asthma bronchiale	1367 fő	1992 fő	2055 fő	2103 fő
Új primer hörgőrák	24 fő	26 fő	56 fő	27 fő
Rhinitisz allergica (Allergiás nátha)	3328 fő	3366 fő	3421 fő	3476 fő
Új rhinitis allergica (Allergiás nátha)	64 fő	38 fő	55 fő	54 fő

A PULMONOLÓGIAI HÁLÓZAT ELMÚLT ESZTENDŐRE VONATKOZÓ EPIDEMIOLÓGIAI ADATAI (KORÁNYI BULLETIN)

„ASZTMA

Az asztma az egyik leggyakoribb krónikus betegség, amely világszerte több mint 300 millió embert érint. A betegek által jelzett, orvos diagnosztizálta asztma előfordulása átlagban 4,3%, a különböző országok között azonban nagy különbségek vannak. Az asztma epidemiológia meghatározását terminológiai pontatlanságok, az asztma diagnózisának értelmezése körüli bizonytalanságok nehezítik. Az asztma specifikus definíciója máig hiányzik; a szaknyelv egyaránt asztmának nevezi a reverzibilis légúti obstrukcióval, bronchialis hiperreaktivitással járó, sok esetben enyhe, természetes lefolyása során esetleg spontán gyógyuló, máskor a rendelkezésre álló kezeléssel nem kontrollálható, akár progresszív funkcióvesztéssel is járó, súlyos kórformákat. A ma asztmaként definiált betegség egy olyan szindrómának vagy szindrómák összességének tekinthető, melyben a fenotípusok, - tehát a betegség klinikai dimenzióinak megfigyelése alapján leírt betegcsoportok - között jelentős átfedések vannak. Ezen heterogén betegcsoportot leíró, általánosan elfogadott asztma definíciók (NIH/WHO, GINA) összetettségük révén alkalmatlanok epidemiológiai felmérésekhez. A felmérésekben jellemző asztma tünetként legtöbbször a „sípoló” légzés szerepel, ugyanakkor a szubjektív panaszokra alapozott felmérések hamis eredményeket szolgáltathatnak. Felnőttkorban, minden bizonnyal a legtöbb hibát a COPD elkülönítése jelenti.

A betegség gyakorisága a fejlett országokban a legmagasabb (pl. Ausztrália 21,0%) és a fejlődő országokban a legalacsonyabb (pl. Kína 0,2%). A betegség előfordulása valószínűleg jelentősen alábecsült azokon a helyeken, ahol az asztma gyógyszerek nem hozzáférhetőek, és a betegek nehezen jutnak orvosi ellátáshoz. A hazai asztma epidemiológiai adatok valójában nyilvántartási számok, a tüdőgondozói hálózatban asztma diagnózissal regisztrált felnőtt betegeket fedik. Ezekből a valós epidemiológiai helyzetre csak következtetni lehet. Az asztma mortalitással kapcsolatos adataink még ennél is nehezebben értékelhetők. A nyilvántartott asztmások aránya Európában 5-7% körül mozog. A 2022-ben regisztrált hazai adatokat a 20 évvel ezelőtti adatsorokkal összevetve megállapítható, hogy a nyilvántartott esetek számában lassú növekedés figyelhető meg. Magyarországon 2022-ben a tüdőgondozókban regisztrált asztmások száma 324.594 fő volt. Gyermekkorban az asztma gyakoribb a fiúk körében, azonban a felnőtt korban a nők és a férfiak aránya 200655/123939 változik. Ennek hátterében a tüdő-mellkas fejlődésének különbségei állnak.

Megye	Nyilvántartott betegek					
	2014	2015	2019	2020	2021	2022
Budapest	75	68	68	51	51	59
Pest	267	224	445	339	70	58
Közép-Magyarország	342	292	513	390	121	117
Fejér	56	61	76	71	78	71
Komárom-Esztergom	16	18	15	17	21	13
Veszprém	375	345	342	335	0	0
Közép-Dunántúl	447	424	433	423	99	84
Győr-Moson-Sopron	47	58	32	58	65	65
Vas	27	27	27	26	27	27
Zala	1 960	1 976	2 112	2 125	53	37
Nyugat-Dunántúl	2 034	2 061	2 171	2 209	145	129
Baranya	20	20	20	28	15	23
Somogy	838	830	822	817	52	808
Tolna	6	7	6	6	12	12
Dél-Dunántúl	864	857	848	851	76	843
Borsod-Abaúj-Zemplén	118	1 392	1 382	1 376	67	52
Heves	64	68	63	70	63	71
Nógrád	25	25	25	6	10	9
Észak-Magyarország	207	1 485	1 470	1 452	146	132
Hajdú-Bihar	32	9	32	32	32	30
Jász-Nagykun-Szolnok	33	42	34	34	20	24
Szabolcs-Szatmár-Bereg	83	91	65	63	37	66
Észak-Alföld	116	142	131	129	89	120
Bács-Kiskun	69	77	100	116	98	60
Békés	81	88	88	90	95	120
Csongrád	17	13	12	17	15	12
Dél-Alföld	167	178	200	223	208	192
Összesen	4 209	5 439	5 766	5 677	881	1 617

Súlyos asztmával nyilvántartott betegek (megyei bontásban)

RHINITIS ALLERGICA

A tüdőgondozókban az asztma mellett nyilvántartott másik nagy betegcsoport az allergiás rhinitis, amely nem ritkán társbetegségként jelenik meg. A rhinitises megbetegedések pontos hazai előfordulására és morbiditására nem lehet következtetni, tekintve, hogy a betegség igazolásában és gondozásában több szakterület (fül-orr-gégészet, allergológia) is érintett, továbbá ismert, hogy a rhinitises betegek egy része nem fordul orvoshoz. Az allergiás rhinitis epidemiológiai felmérésekből ismert valódi hazai prevalenciája átlagosan 10% körüli lehet. A rhinitis elleni gyógyszerek felírhatóságának 2009-es változása nyomán, jelentősen csökkent a tüdőgondozói hálózatban regisztrált új esetek száma. Az utolsó lezárt esztendő adatai alapján hazánkban nyilvántartott betegek száma 265.433 fő volt, ami a megelőző évek adataihoz képest némileg alacsonyabb számot jelent.

Magyarország	Nefelejtszékhasználat		Fűvelégetés használata	
	szám	%	szám	%
Budapest	574	33,6	30 743	1 801,2
Pest	178	13,4	24 768	1 869,2
Közép-Magyarország	752	24,8	55 511	1 830,9
Fejér	657	157,0	13 588	3 198,6
Komárom-Esztergom	541	181,3	17 779	5 957,1
Veszprém	113	33,3	15 361	4 527,4
Közép-Dunántúl	1 311	129,1	46 578	4 491,8
Győr-Moson-Sopron	189	39,4	17 531	3 657,3
Vas	66	26,0	6 584	2 598,0
Zala	138	52,2	14 579	5 515,2
Nyugat-Dunántúl	393	39,4	48 691	3 880,6
Baranya	41	11,6	10 877	3 069,6
Somogy	13	4,4	8 320	2 784,6
Tolna	102	48,3	8 180	3 873,6
Dél-Dunántúl	156	18,0	27 377	1 167,5
Borsod-Abaúj-Zemplén	83	13,2	11 119	1 774,8
Heves	184	63,5	17 738	6 117,9
Nógrád	168	90,5	5 755	3 099,9
Észak-Magyarország	435	39,5	34 612	3 140,7
Hajdú-Bihar	81	15,4	5 905	1 126,3
Jász-Nagykun-Szolnok	36	10,0	8 825	2 449,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	583	108,1	28 061	5 204,6
Észak-Alföld	700	49,2	42 711	3 005,5
Bács-Kiskun	163	32,8	7 229	1 452,6
Békés	153	47,4	8 161	2 528,0
Csongrád	57	14,5	4 530	1 152,3
Dél-Alföld	373	30,7	19 920	1 611,4
Összesen	4 120	42,5	265 433	2 739,5

A rhinitis allergica morbiditása hazánkban (megyei bontásban)

COPD

A londoni postások körében végzett, a krónikus dohányzás és légzésfunkció összefüggését vizsgáló tanulmányát több, mint 40 évvel ezelőtt közzölték. A tanulmány szerint a dohányfüstre érzékenyek 12%-ot kitevő körében kóros gyulladási reakció alakul ki a légutakban. Mindez a tüdőfunkció öregedéssel járó hanyatlását gyorsítja, az előrehaladott légúti obstrukciót, az egyre súlyosbodó nehézlégzést, és változó gyakorisággal, a panaszok akut fellángolását okozza. Az újabb eredmények alapján a dohányzás mellett, főként a fejlődő világban, a főzésre, fűtésre használt biomassza füstje is létrehozza a COPD-szindróma egy fenotípusát.

A COPD előfordulási gyakorisága a világ különböző pontjain jelentősen eltérnek egymástól. Az adatok széles szórását, leginkább a COPD diagnosztikus kritériumainak eltérései magyarázzák.

2022. novemberében megjelent szakmai ajánlás alapján módosították a COPD definícióját, mely alapján a betegség egy heterogén tüdőbetegség, melyet krónikus légúti panaszok (nehézlégzés, köhögés, köpetürítés) és a légutak vagy az alveolusok kóros elváltozásai jellemeznek. A hazai diagnosztikus irányelv a COPD-t részlegesen reverzibilis, krónikus, obstruktív tüdőbetegségnek tartja. A légúti áramlási ellenállás-fokozódás a légutak és/vagy alveolusok szövetkárosító gázok és részecskék inhalációja okozta károsodásának a következménye.

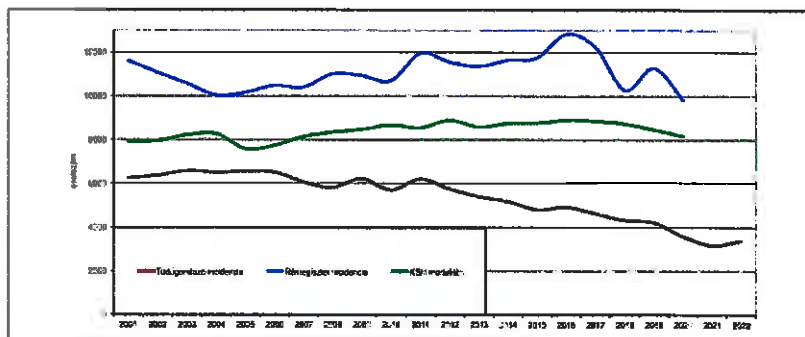
A nyilvántartott COPD betegszám meghaladta a 185.000 főt, a megyei bontású esetszámok érdemben nem változtak a tavalyi évhez képest.

Megye/terület	Nyilvántartott betegség		Nyilvántartott állapot	
	2021	2020	2021	2020
Budapest	3 189	186,8	37 565	2 200,8
Pest	631	47,6	13 590	1 025,6
Közép-Magyarország	3 820	126,0	51 157	1 687,2
Fejér	247	59,0	7 199	1 720,0
Komárom-Esztergom	340	113,9	5 659	1 896,1
Veszprém	271	79,9	5 651	1 665,5
Közép-Dunántúl	858	81,2	19 509	1 752,3
Győr-Moson-Sopron	274	57,2	5 600	1 168,3
Vas	180	71,0	3 276	1 292,7
Zala	280	105,9	5 668	2 144,2
Nyugat-Dunántúl	734	73,6	14 544	1 438,6
Baranya	473	133,5	9 209	2 598,9
Somogy	147	49,2	6 777	2 268,2
Tolna	147	69,6	5 303	2 511,2
Dél-Dunántúl	767	88,7	21 289	2 463,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 634	260,8	13 075	2 087,1
Heves	445	153,5	7 591	2 618,1
Nógrád	167	90,0	2 647	1 425,8
Észak-Magyarország	2 746	203,8	23 313	2 115,4
Hajdú-Bihar	603	115,0	8 347	1 592,1
Jász-Nagykun-Szolnok	457	126,8	10 868	3 016,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	625	115,9	15 458	2 867,1
Észak-Alföld	1 685	118,3	34 673	2 435,3
Bács-Kiskun	662	133,0	9 068	1 822,1
Békés	199	61,6	7 528	2 332,0
Csongrád	162	41,2	5 147	1 309,3
Dél-Alföld	1 023	84,3	21 763	1 751,6
Összesen	11 133	114,9	185 226	1 911,7

COPD morbiditása hazánkban (megyei bontásban)

TÜDŐRÁK

A tüdőrák kezelése egyre komplexebbé válik és szinte hónapról, hónapra változnak a tüdőrák kezelésével kapcsolatos információk. Vonatkozik ez főként a nem laphámsejtes túlsúlyú, nem kissejtes tüdőrákra, döntően az adnokarcinómára, mely összességében a tüdődaganatok felét teszi ki, megegyezően a fejlett országok tüdőrák-statisztikájával hazánkban is. A kissejtes tüdőrák esetében már klinikai gyakorlatban is alkalmazzák a immunterápiával kombinált kemoterápiát.

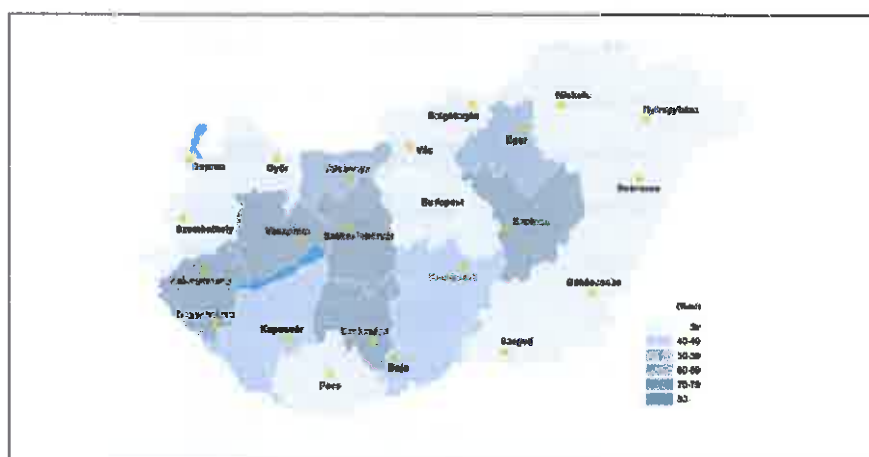
Hörgőrákos megbetegedések morbiditási és mortalitási időszora

A nemek arányában megfigyelhető egyfajta kiegyenlítődés (döbbenetes azonban az a tény, hogy 1994-ben a nők aránya a tüdőrákos betegek között 17% volt, ma pedig 47%). A korfa továbbra is egyértelmű, a tüdőrák az idősebb emberek megbetegedése. Az emelkedés 50 év felett indul, 60 éves kor felett kulminál. Az okok között keresendő a dohányzás, melynek kártékony hatásának kialakulásához évtizedek kellenek. Érdekes adat, hogy a nem dohányzással kapcsolatosan kialakuló onkogén additív tüdőrák a fiatalabb életkorra jellemző.

A megyékre és a régiókra vonatkozó incidenciadatok arányaiban lényegesen nem különböznek a tavalyi arányoktól. A KSH mortalitási adatai alapján némi optimizmusra adhat okot, hogy - az utolsó lezárt esztendő adatai alapján - a 7867 haláleset az elmúlt 15 esztendő legalacsonyabb értéke.” *Korányi Bulletin 2023. 1. szám*

Korcsoport	Foglalkoztatás nélküli						Foglalkoztatással rendelkező					
	Szám		% (100%)		% (100%)		Szám		% (100%)		% (100%)	
	Északi	Délkeleti	Északi	Délkeleti	Északi	Délkeleti	Északi	Délkeleti	Északi	Délkeleti	Északi	Délkeleti
0-14	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15-19	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,4	0	0,0	1	0,2
20-29	2	0,3	1	0,2	3	0,3	4	0,7	7	1,3	11	1,0
30-39	7	1,1	6	1,0	13	1,0	21	3,3	59	9,7	80	6,4
40-49	47	5,9	52	6,7	99	6,3	257	32,2	342	43,8	599	37,9
50-59	252	40,5	203	31,4	455	35,9	1 402	225,1	1 327	205,5	2 729	215,1
60-69	751	136,7	651	94,3	1 402	113,1	4 124	750,7	3 770	545,9	7 894	636,0
70-	743	155,6	682	79,9	1 425	107,1	5 498	1 149,0	4 576	536,4	10 064	756,3
Összesen	1 802	38,8	1 595	31,6	3 397	35,1	11 297	243,2	10 881	198,9	21 378	220,6

Hörgörákos betegek korcsoportos megoszlása nemeként

Hörgörák incidenciája (egy adott időtartam alatt újonnan keletkező esetek gyakorisága) területi megoszlása

V. Vízelvezetés, vízellátás, szennyvíztisztítás

Az ivóvíz ellátási, szennyvízelvezetési, szennyvíztisztítási feladatait a Bakonykarszt Zrt. végzi településünkön. A 2023 évben végrehajtott fejlesztések, felújítások az alábbiak szerint alakultak:

Megvalósult új vízbekötések száma: 17 db

Megvalósult új szennyvíz csatlakozások száma: 7 db

Lakosságot érintő fejlesztések: 15 db bekötés felújítás történt az ivóvíz hálózaton
7 db bekötés felújítás történt a szennyvíz hálózaton

Közületet érintő fejlesztések: 2 db bekötés felújítás történt az ivóvíz hálózaton

Az ivóvíz hálózatot érintő rekonstrukció (2023):

Várpalota, Grábler tó melletti új üzletek építése (37 fm D 200 KPE)

A szennyvízelvezető rendszert érintő rekonstrukcióra nem került sor.

Folyamatban lévő munkálatok:

Várpalota, Loncsosi út ivóvíz rekonstrukció (314 fm, D315 KPE)

Tervezett munkák (megkezdése várhatóan 2023):

Várpalota, Árpád utca ivóvíz rekonstrukció (528 fm D315 KPE, 480 fm D315 KPE, 300 fm D110 KPE), valamint

Várpalota, Szabadság tér, Szent István út ivóvíz rekonstrukció (235 fm D160 KPE)

Az ivóvízminőségben az elmúlt időszakban változás nem történt. Az ivóvízminőségre vonatkozó főbb adatok az alábbiak szerint alakultak:

	Átlagérték településre		Határérték	
Ammónium-ion	< 0.02	mg/L	0.20	mg/L
Fajl. el. vezetőképesség (20 °C)	610.55	µS/cm	2500	µS/cm
Kalcium	86	mg/L	-	mg/L
Kálium	2	mg/L	-	mg/L
Kémiai oxigénigény (KOI ps)	0.5	mg/L	3.50	mg/L
Klorid	2	mg/L	100	mg/L
Magnézium	41.6	mg/L	-	mg/L
Mangán	< 0.02	mg/L	0.05	mg/L
m-lúgosság	8	mmol/L	-	mmol/L
Nátrium	3	mg/L	200	mg/L
Nitrát	5	mg/L	50	mg/L
Nitrát	< 0.01	mg/L	0.10	mg/L
Összes keménység	22	g/L	>5 és <35	g/L
pH	7.51		>6.50 és <9.50	
Szulfát	11	mg/L	250	mg/L
Vas	< 0.03	mg/L	0.20	mg/L

Az aktuális részletes adatok a Bakonykarszt Zrt. honlapján (https://bakonykarszt.hu/hu/water_quality?region_city=401) megtalálhatók.

VI. Levegő állapota

A levegőszennyezettség kialakulása összetett, több befolyásoló tényezőtől függő folyamat. A kibocsátott légszennyező anyag mennyisége mellett meghatározó a szennyező anyagok fizikai kémiai tulajdonságai, egymással való kölcsönhatásuk, a kibocsátás talajszinttől mért magassága, az adott terület domborzati viszonyai, beépítettség és a meteorológiai körülmények is. A sok befolyásoló tényező miatt egyforma nagyságú emisszió esetén a települések területein térben és időben is jelentősen eltérő levegőszennyezettség alakulhat ki. Az egyes meghatározó tényezők némelyike csak kismértékben, vagy egyáltalán nem befolyásolhatók.

A levegőszennyezettség kedvező változását célzó intézkedések döntően a légszennyező anyag kibocsátások, a közlekedési, ipari, háztartási emissziók csökkentésére irányulnak, attól függően, hogy az adott területen mely kibocsátási forma határozza meg elsődlegesen a levegőterheltségi szintet.

A gépjárműforgalom a kialakuló levegőszennyezettség tekintetében az egyik meghatározó tényező, amely a nagyvárosok sűrűn beépített, nehezen átszellőző, jelentős gépjárműforgalmat lebonyolító területein okoz az emberi egészségre káros, egészségügyi határérték feletti levegőszennyezettségi szinteket.

Várpalota a lakosság számát és a területének nagyságát tekintve kisváros. A településre nem jellemzőek a sűrűn beépített területek, szűk utcák.

A város belterületén nem alakulnak ki hosszán tartó torlódások, dugók, melynek eredményeként a gépjárműforgalom kibocsátásából származó levegőszennyezettség jelentősen befolyásolná a környék levegőminőségét. Az átszellőzés, a légszennyező anyagok elkeveredése, felhígulása jól biztosított, így a gépjárműforgalomból származó kibocsátás kedvezőtlen hatása már a régi belső főút mentén sem erőteljes.

A döntően kertvárosias jellegű, családi házas zöldövezeti városrészek 1-2 szintes beépítésű területei mellett megtalálhatók a központi és az északnyugati részen a többemeletes lakótelepi lakóépületekkel beépített területek is. A kertvárosi részekben a háztartási kibocsátások két formában jelentkezhetnek. Egyrészt az egyedi, elsősorban szilárd tüzelőanyaggal működő fűtőberendezésekkel rendelkező lakóházak fűtéséhez kapcsolódó-, illetve a kerti hulladékok, avarégetés során keletkező kibocsátások formájában, mely a távhőszolgáltatással ellátott lakótelepi területeken kevésbé jelent problémát. A lakossági kibocsátások hatása elsősorban a fűtési időszakban a PM₁₀ légszennyező anyagra vonatkozó rendkívüli levegőszennyezettségi időszakok kialakulása során jelentkezhet.

A településen üzemelő ipari pontforrások környezeti levegőre gyakorolt hatása a magasban történő kibocsátásnak és a hígulásnak köszönhetően a talaj közelben – a határértékekkel szabályozott szennyező komponensek tekintetében – jelentősen lecsökken. Normál üzemmenet esetén az ipari pontforrások a lakosságot zavaró mértékű, esetleg káros, határérték feletti levegőszennyezettséget nem okozhatnak.

A településen az uralkodó szélirány északnyugati. A településtől északnyugatra eső területeken nem található jelentős kibocsátásokkal rendelkező iparvidék, ezért az ipari tevékenység okozta kibocsátásból származó transzmisszió hatása Várpalota város esetében nem jellemző.

Nem elhanyagolható azonban más területekről, illetve a nagytávolságokból, országhatáron túlról, transzportfolyamatok révén érkező, nem ipari és egyéb forrásokból származó szennyezés, mely a település alapszennyezettségét a téli, fűtési időszakban megemeli, mely a szilárd tüzelőanyagokon alapuló hőenergia termelés és a lakossági tüzelés kedvezőtlen hatására utal.

Várpalota városban elhelyezett, a folyamatos mérést biztosító monitorállomás (konténer) az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózaton (OLM) belül városi, közlekedési besorolású.

Állomás helye:	Várpalota, Szent István út, Honvéd u. sarok
KSH kód:	11439
Állomáskód:	HUVP05
Földrajzi koordinátái:	47°12,106' 18°08,573' (EOV:581479K; 206785É)
Tengerszint feletti magassága:	170 m

A vonatkozó jogszabály (306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet) értelmében Magyarország területén az országos légszennyezettség értékelése érdekében a levegőterheltségi szintet és a légszennyezettségi határértékek betartását az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) vizsgálja.

Magyarország uniós tagságából adódóan a légszennyezettséggel kapcsolatos EU irányelvek előírásai átültetésre kerültek, ill. kerülnek, így a szabályozás megegyezik más tagországokban alkalmazottakkal. A releváns hatályos irányelvek és jogszabályok az alábbiak:

EU irányelv

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2008/50/EK IRÁNYELVE

2008. május 21. a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (A módosítója: A BIZOTTSÁG (EU) 2015/1480 IRÁNYELVE)

2015. augusztus 28. a környezeti levegő minőségének vizsgálata keretében alkalmazott referencia-módszereket, adathitelesítést és mintavételi pontok elhelyezkedését meghatározó szabályok tekintetében a 2004/107/EK és a 2008/50/EK irányelv egyes mellékleteinek módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

Magyar jogszabályok

4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről
306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről

4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről

6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról.

A fenti jogszabályokban rögzített mért légszennyező komponensekre mérési szabványok is vannak, melyek szakmaspecifikusan szabályozzák a mérések gyakorlatát, utalva a mérési helyszínekre körülményekre is.

A várpalotai automata mérőállomás által mért komponensek mérés szabványai

MSZ ISO 10473:2003 Környezeti levegő. Szemcsés anyagok tömegének meghatározása szűrőközegen. Béta-sugár-abszorpciós módszer

MSZ EN 14211:2013 Környezeti levegő. A nitrogén-dioxid és a nitrogén-monoxid koncentrációjának mérése szabványos kemilumineszcenciás módszerrel

MSZ EN 14212:2013 Környezeti levegő. A kén-dioxid koncentrációjának mérése szabványos ultraibolya-fluoreszcenciás módszerrel

MSZ EN 14625:2013 Környezeti levegő. Az ózon koncentrációjának mérése szabványos ultraibolya-fotometriás módszerrel

MSZ EN 14626:2013 Környezeti levegő. A szén-monoxid koncentrációjának mérése szabványos nem diszperzív, infravörös spektrometriás módszerrel

MSZ EN 14662-1:2005 A környezeti levegő minősége. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 1. rész: Szivattyús mintavétel és azt követő termikus deszorpció és gázkromatográfia

MSZ EN 14662-2:2005 A környezeti levegő minősége. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 2. rész: Szivattyús mintavétel és azt követő oldószer-deszorpció és gázkromatográfia

MSZ EN 14662-3:2016 Környezeti levegő. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 3. rész: Automatikus szivattyús mintavétel és azt követő helyszíni gázkromatográfia

MSZ EN 16450:2017 Környezeti levegő. A szálló por (PM10; PM2,5) koncentrációjának mérése automatikus mérőrendszerekkel

A fenti jogszabályok előírásai alapján, szakmai kiválasztási folyamatban kerültek rögzítésre az OLM hálózat állomásainak helyszínei, besorolásai. A hálózat, és benne az állomások és mérőpontok így megfelelnek a vonatkozó EU direktívák (2008/50/EK irányelv és 2004/107/EK irányelv) követelményeinek. Ezek a követelmények többek között a minimális darabszám mellett a mérőpontok elhelyezkedésére, kialakítására és az adatrendelkezésre-állási szabályokra vonatkoznak. A mérőállomások telepítéséről és üzemeltetéséről a vonatkozó rendelet (a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 6/2011. (I. 14.) VM rendelet), illetve a szabványok rendelkeznek, részletesen előírva pl. a mérőállomás minimális távolságát az épített környezeti elemektől vagy a mintavételi magasságot, valamint a műszerek számára biztosítandó üzemeltetési körülményeket, az ellenőrzések és kalibrálások gyakoriságát, módját, megfelelési kritériumokat. A mérőpont kiválasztási eljárását, annak folyamatát az OMSZ Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ felügyeli és a mérési helyszín kijelölését rendszeresen, legalább 5 évente felülvizsgálja.

A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat> internet címen nyomon követhetők. Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívüli ún. manuális mérőhálózzal is kiegészülnek a levegőminőségi mérések, amely az egész országot befedő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immisszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, amelyben a mérések kiterjednek a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immisszió meghatározására. A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/manualis-merohalozat> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető, hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség – a tavalyi évhez hasonlóan - kiváló. Az állomás nyitott területen, a Szent István út mellett, gépjárműforgalom kibocsátása által jelentős mértékben terhelt helyen üzemel.

Várpalota területén, a fenti mérőponton kívül, az OLM manuális mérőhálózat mérési programjában további két ponton, 24 órás mintavételi idővel nitrogén-dioxid, illetve 30 napos mintavételi idővel ülepedő por mérése is történik:

Várpalota, Tési út (Óvoda)

EOTR: 20705823

nitrogén-dioxid

Várpalota, Készenléti ltp.(Iskola)

EOTR: 20685861

nitrogén-dioxid, ülepedő por

A mérési pontok helyszínei Várpalotán

A MÉRÉSI EREDMÉNYEK

A mérési eredményeket a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet által rögzített, kiemelt légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és tervezési irányértékek figyelembevételével értékeltük. Az NO, NO_x, NO₂, SO₂ komponensek esetében az 1 és 24 órás átlagokat, a PM₁₀ komponens esetében a 24 órás átlagokat, a CO esetében az 1 órás átlagokat és a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumait, az O₃ esetében a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumait, az ülepedő por esetében pedig a 30 napra vonatkozó átlagok tekintendők az értékelés alapjának. A fenti rendelet által a 2023. január 1. és 2023. szeptember 30. közötti mért légszennyező anyagokra rögzített egészségügyi határértékeket, illetve tervezési irányértékeket az 1a., 1.b és 1-10. táblázatok tartalmazzák.

1a. táblázat: A légszennyező anyagok egészségügyi határértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Egészségügyi határérték µg/m ³		
		1 órás	24 órás	1 éves
PM ₁₀	III.	-	50	40
CO	II.	10000	5000	3000
NO ₂	III.	100	85	40
SO ₂	III.	250	125	50
O ₃	I.	-	120	120

1b. táblázat: A légszennyező anyagok tervezési irányértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Tervezési irányérték		
		Órás	24 órás	Éves
NO _x (mint NO ₂)	I	200 µg/m ³	150 µg/m ³	-
Ülepedő por	I	-	16 g/m ² * 30 nap	120 t/km ² * év

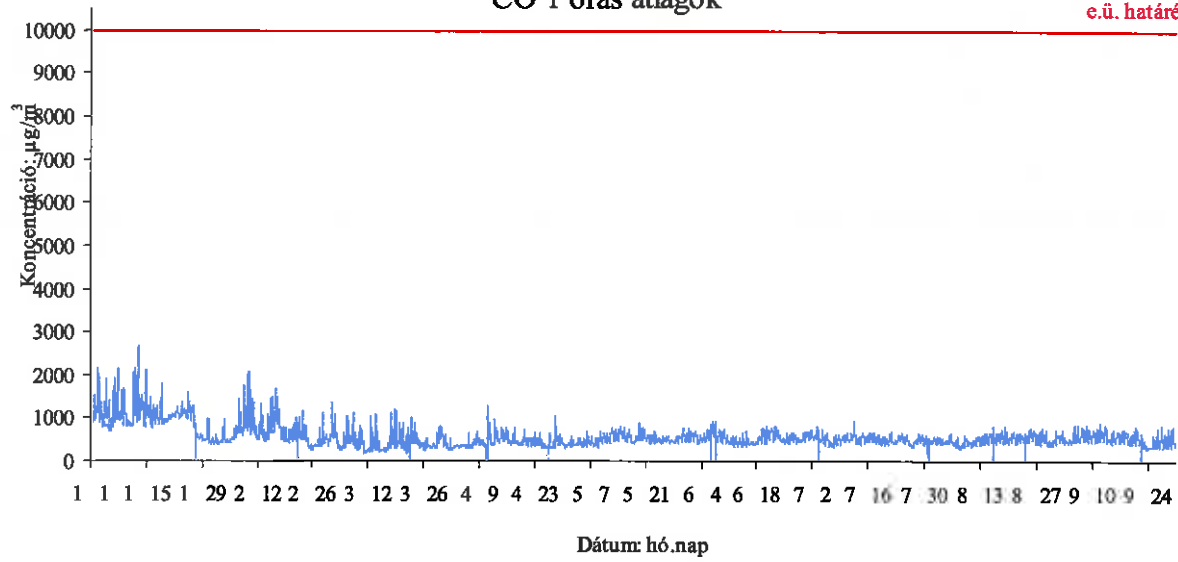
Megjegyzés:

A 4/2011 (I.14.)VM rendelet szerint annak 2. mellékletében felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek vizsgált időszakra és körülményekre vonatkozó aktuális levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.

1. táblázat: CO mérési eredmények, monitorállomás			
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
CO 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	360,4	118,1	101,6
CO 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	2631,3	1266,	954,4
CO 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
CO napi 8 órás csúszó átlag maximumok szórása (µg/m ³)	420,6	106,6	83,2
CO napi 8 órás csúszó átlagok maximuma (µg/m ³)	1936,0	787,5	758,2
CO napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
CO átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	934,1	572,1	605,3
Tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	703,8		
Éves határérték túllépés	-		

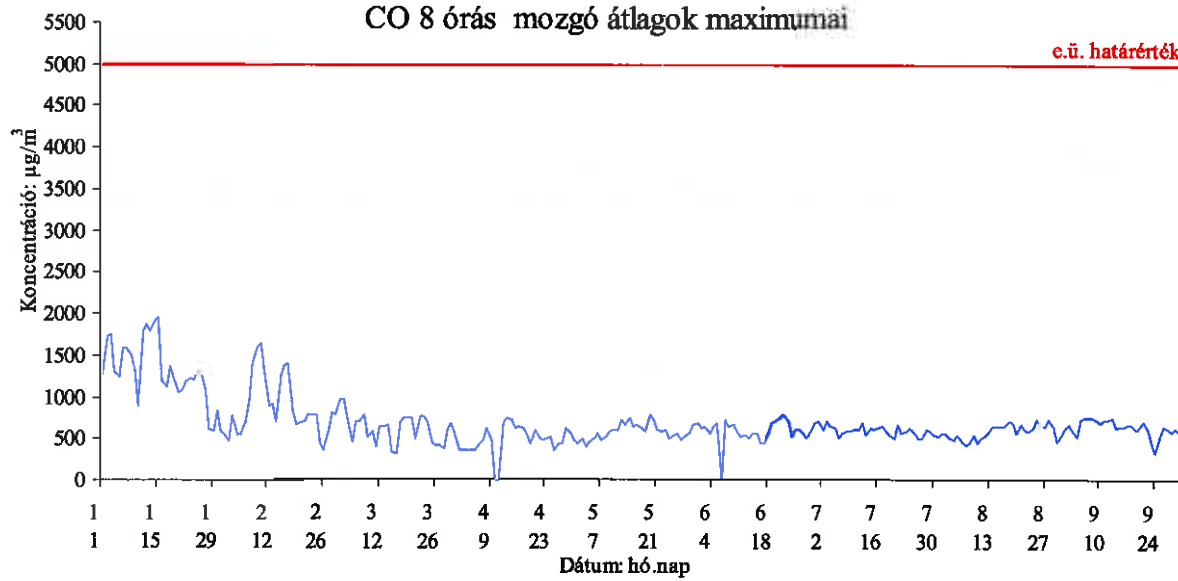
CO 1 óras átlagok

e.ü. határérték

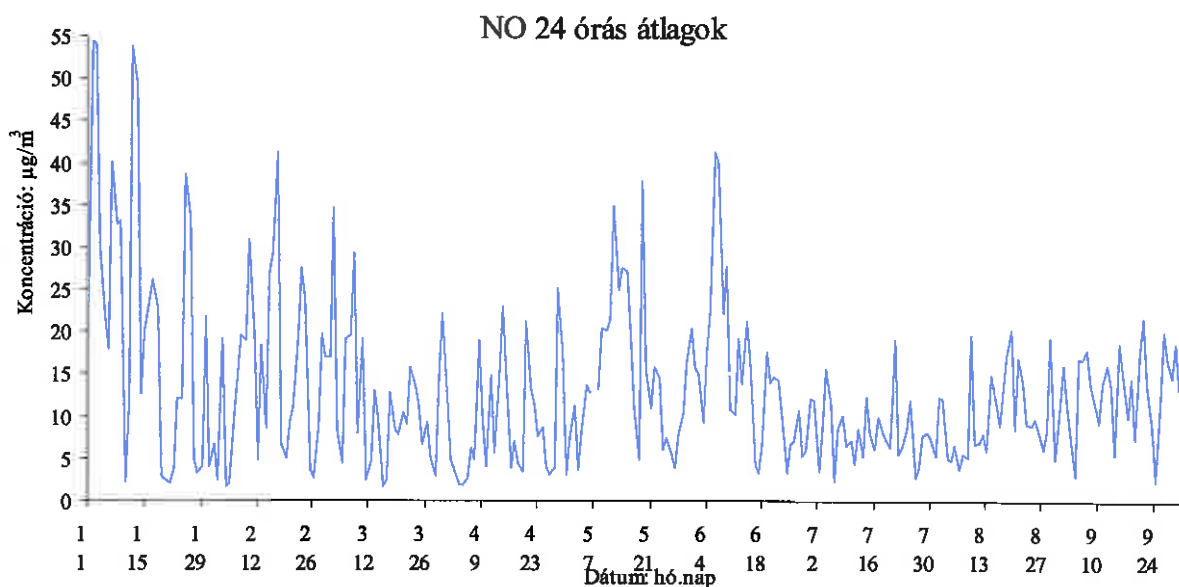
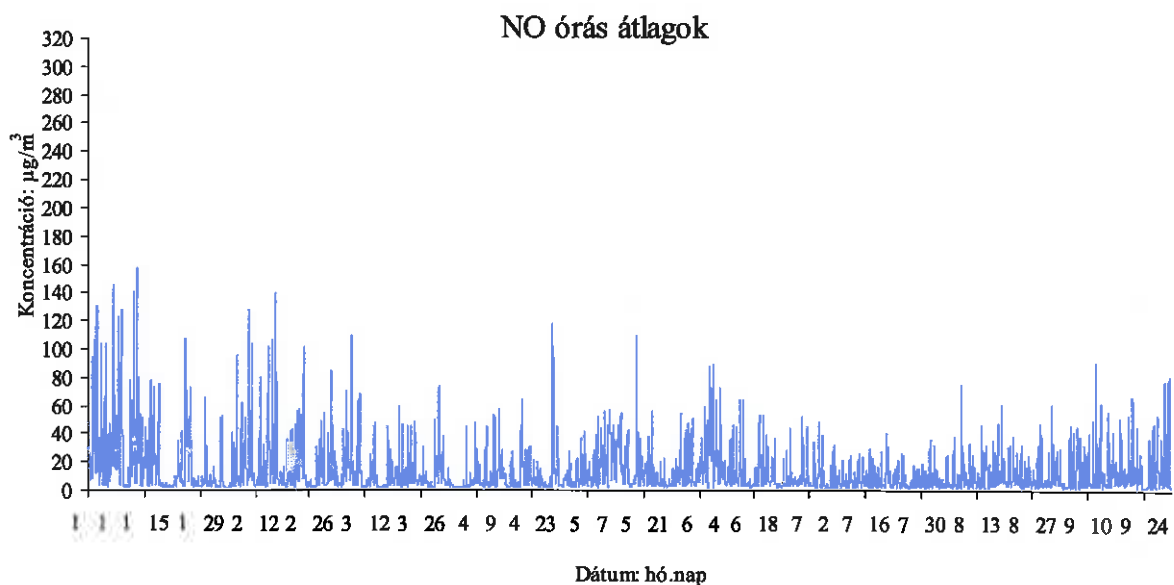
CO 8 óras mozgó átlagok maximumai

e.ü. határérték

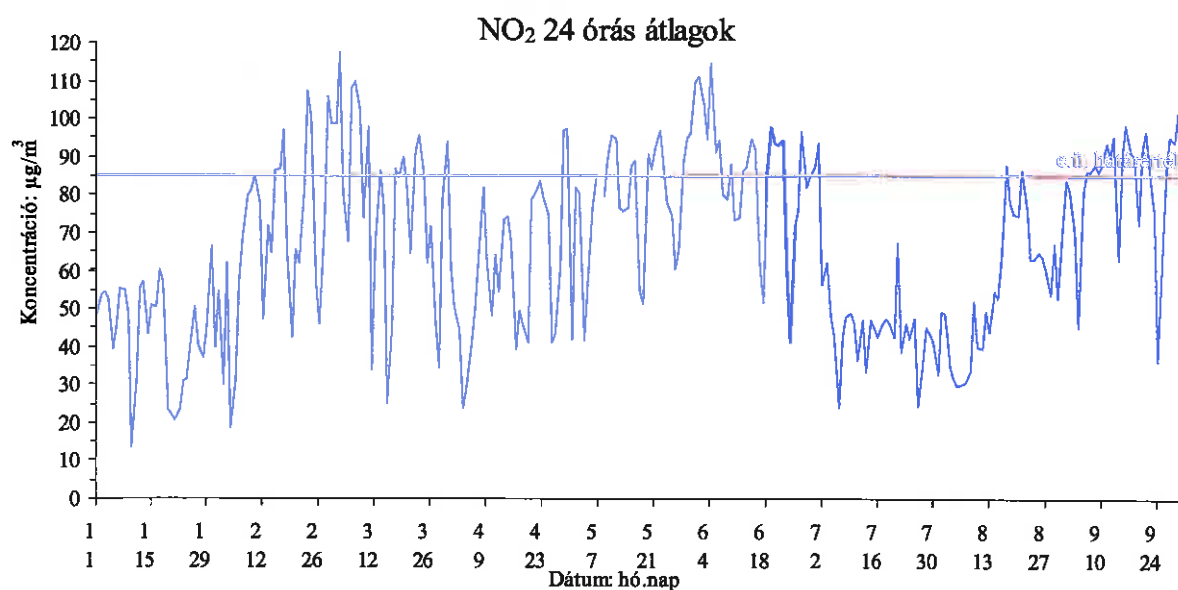
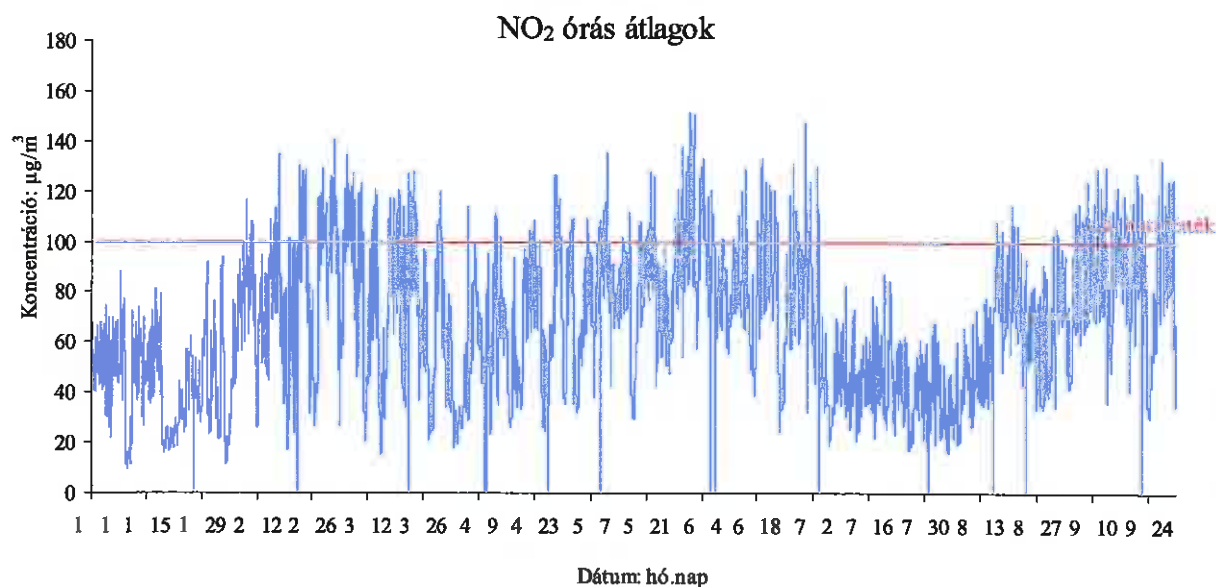
2. táblázat: NO mérési eredmények; monitorállomás

Mérési időszak (éééé.hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO 1 óras átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	21,4	13,7	10,6
NO 1 óras átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	157,3	118,3	87,7
NO 24 óras átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,8	8,8	4,9
NO 24 óras átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	54,5	41,3	21,6
NO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	16,3	13,0	10,4
NO tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	13,2		

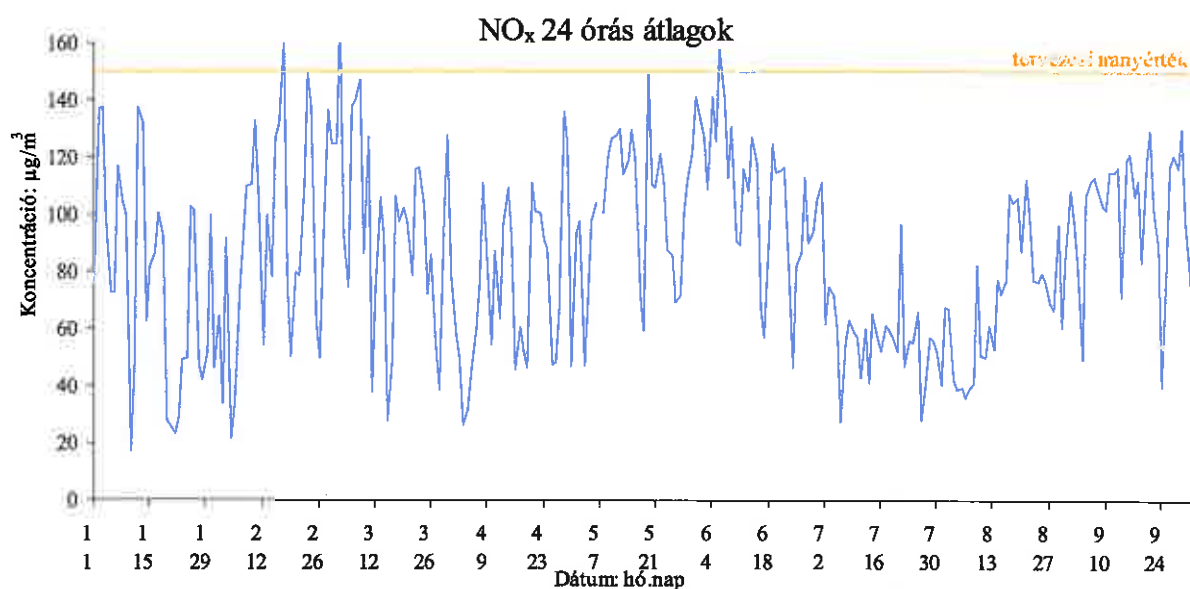
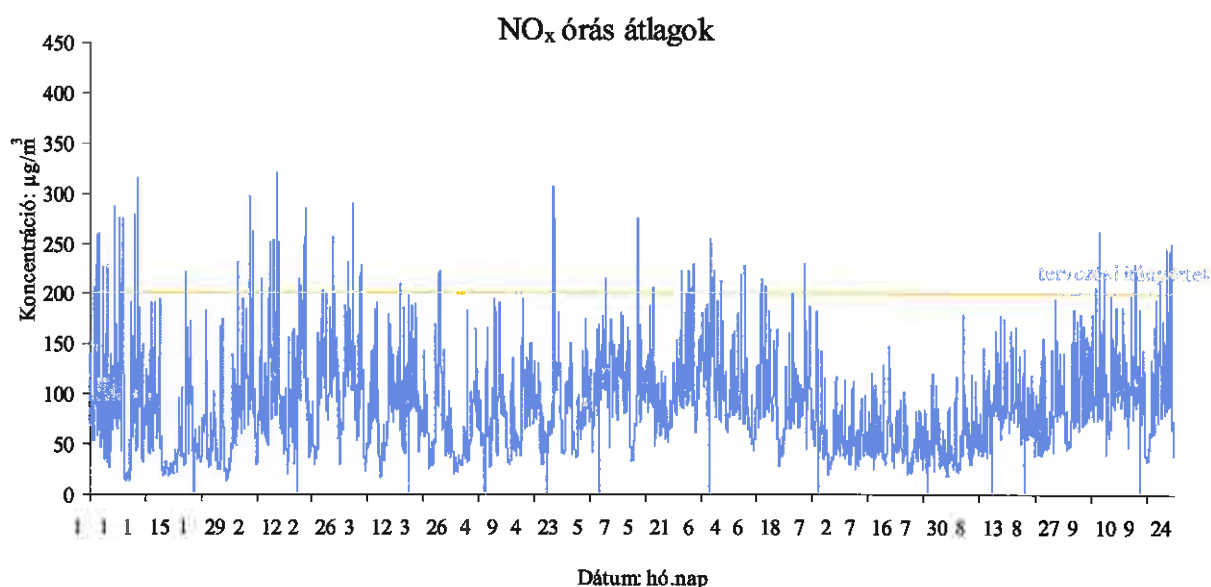
3. táblázat: NO₂ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	28,3	24,4	24,8
NO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	140,2	151,0	132,3
NO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	271	296	161
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	24,8	20,2	21,6
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	117,4	114,6	101,4
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	20	33	18
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	63,0	74,9	60,9
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	66,2		
Éves határérték túllépés	-		

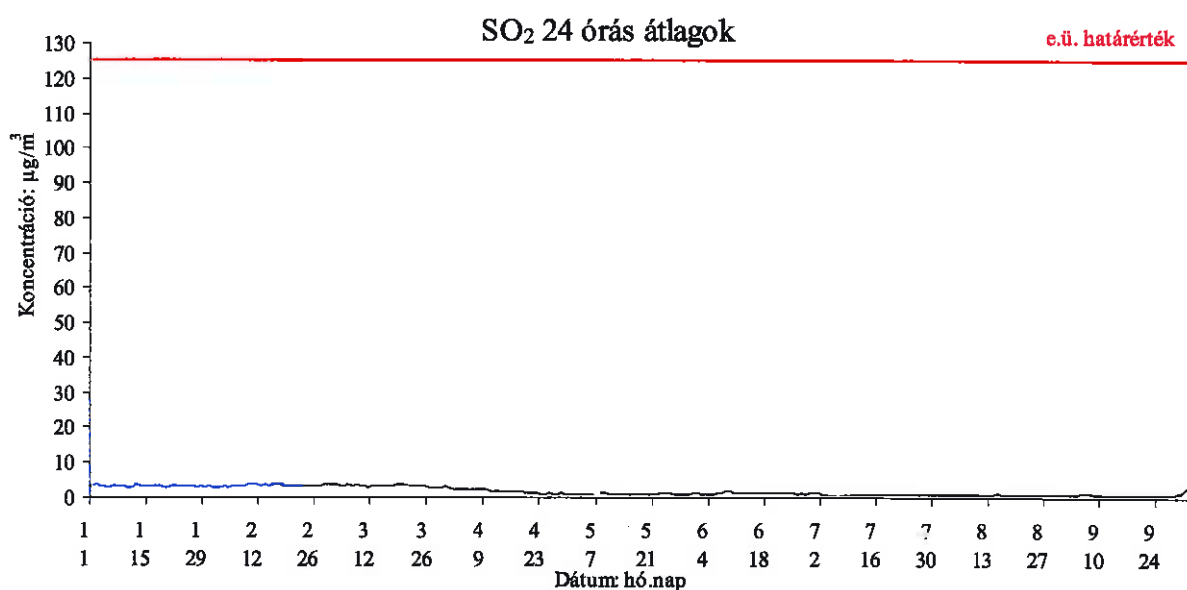
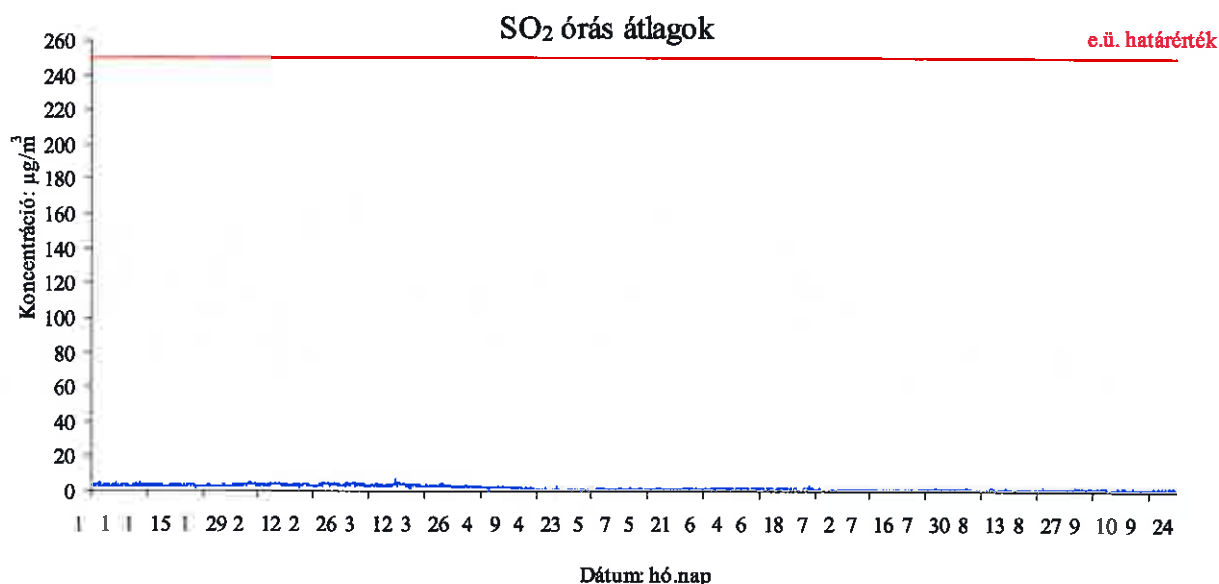
4. táblázat: NO_x mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO _x 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	50,8	40,4	37,0
NO _x 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	318,2	306,3	255,8
NO _x 1 órás tervezési irányérték túllépések száma	66	36	13
NO _x 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	36,3	30,3	27,6
NO _x 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	170,6	157,5	130,1
NO _x 24 órás tervezési irányérték túllépések száma	2	1	-
NO _x átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	87,9	94,8	76,8
NO _x tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	86,5		
Éves határérték túllépés	-		

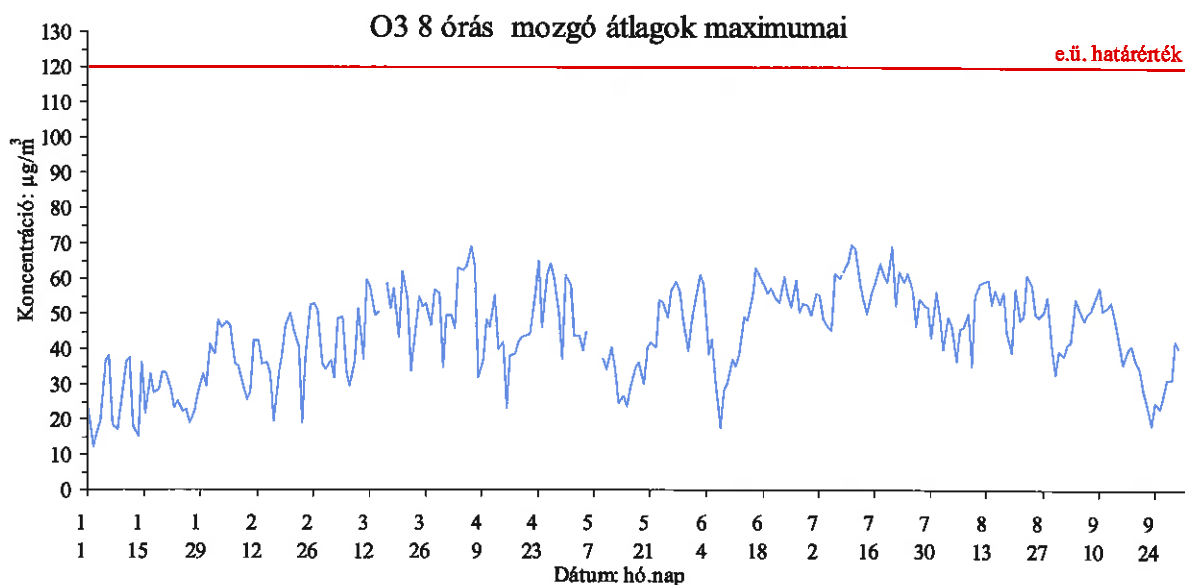
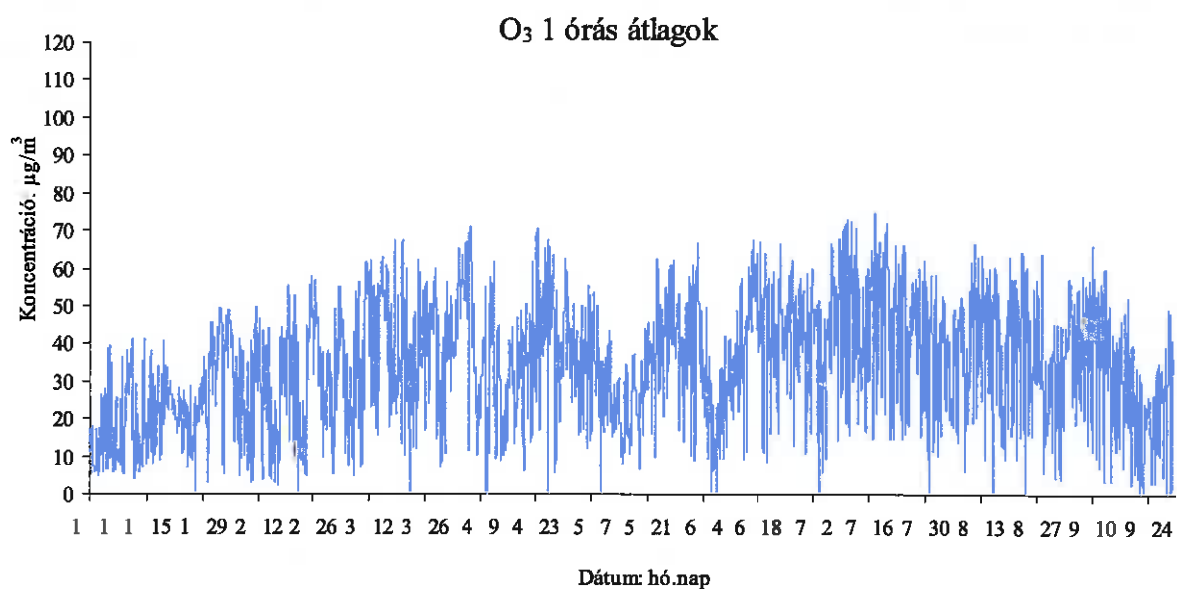
5. táblázat: SO₂ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
SO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,4	0,5	0,2
SO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	6,7	2,9	2,1
SO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,3	0,5	0,2
SO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	4,0	2,6	1,4
SO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	3,4	1,4	1,0
SO ₂ tárgyevi éves átlag (µg/m ³)	1,9		
Éves határérték túllépés	-		

6. táblázat: O₃ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
O ₃ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	14,4	13,8	15,0
O ₃ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	67,5	71,1	74,4
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok szórása (µg/m ³)	12,3	11,5	10,9
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok maximuma (µg/m ³)	62,0	68,9	69,5
O ₃ napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
O ₃ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	37,4	46,8	49,0
O ₃ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	44,4		
Éves határérték túllépés	-		

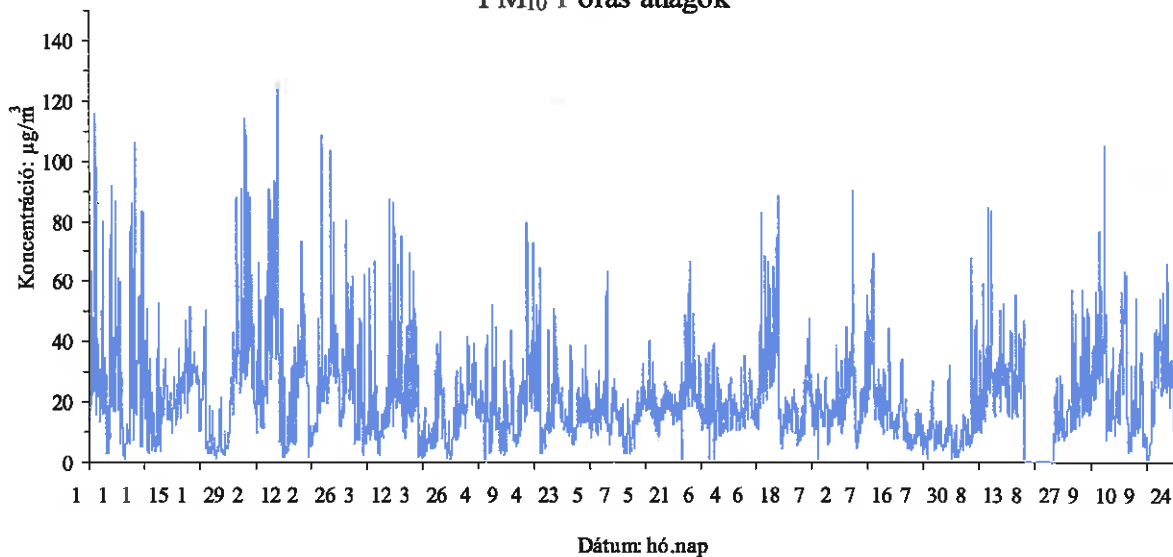

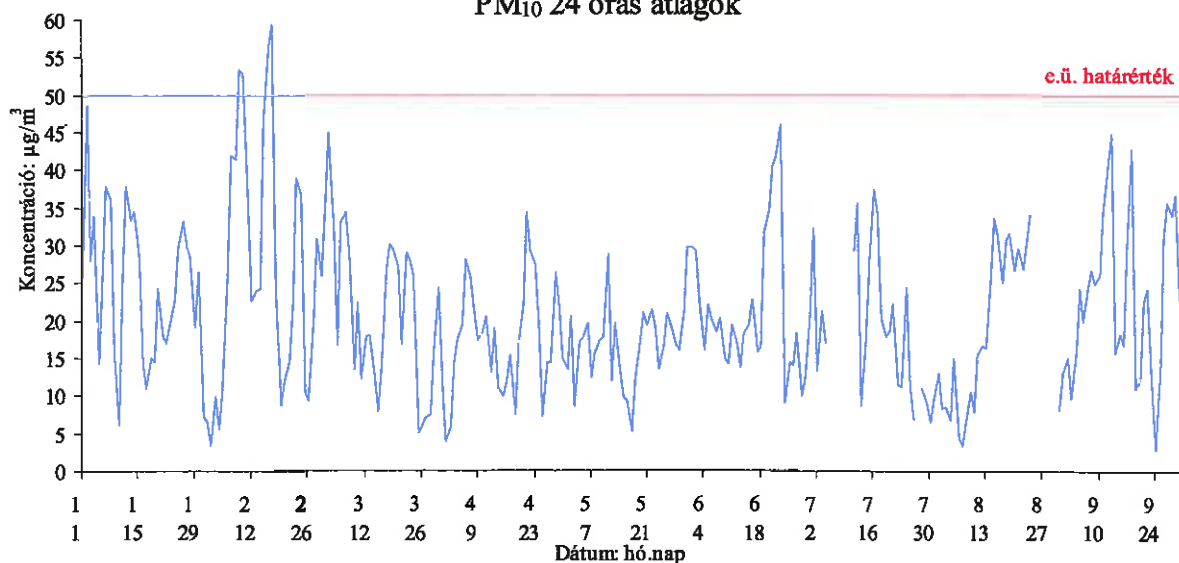
7. táblázat: PM₁₀ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
PM ₁₀ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	17,9	10,3	12,6
PM ₁₀ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	125,4	87,3	104,9
PM ₁₀ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	12,7	7,7	10,5
PM ₁₀ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	59,0	46,2	44,7
PM ₁₀ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	4	-	-
PM ₁₀ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	24,1	18,7	20,5
PM ₁₀ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	21,1		
Éves határérték túllépés	-		

PM₁₀ 1 órás átlagok

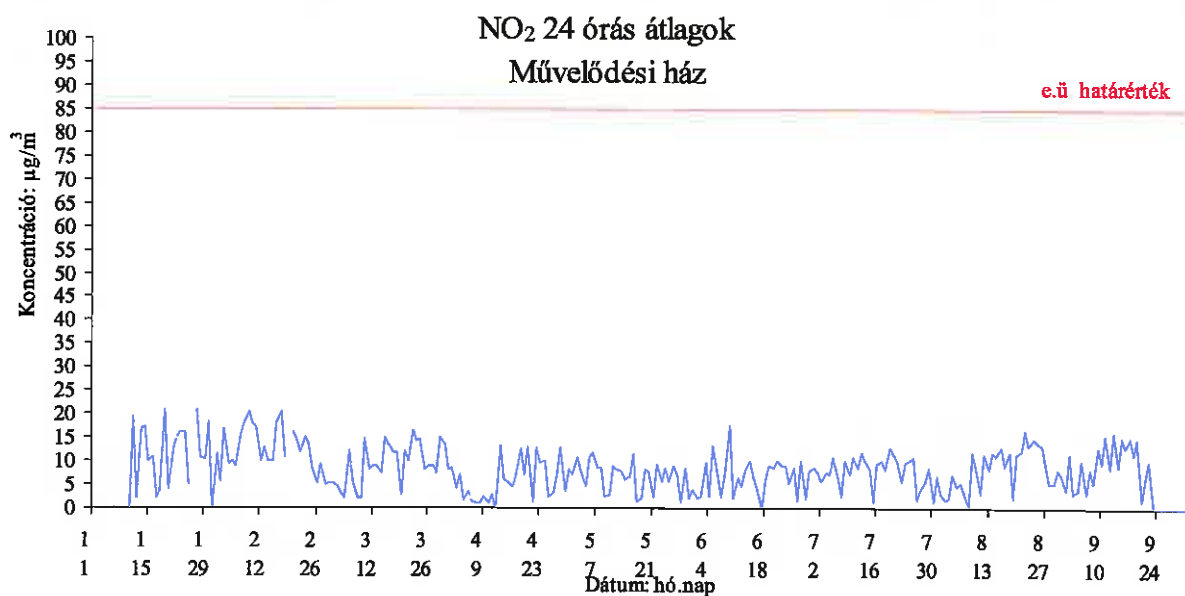

PM₁₀ 24 órás átlagok

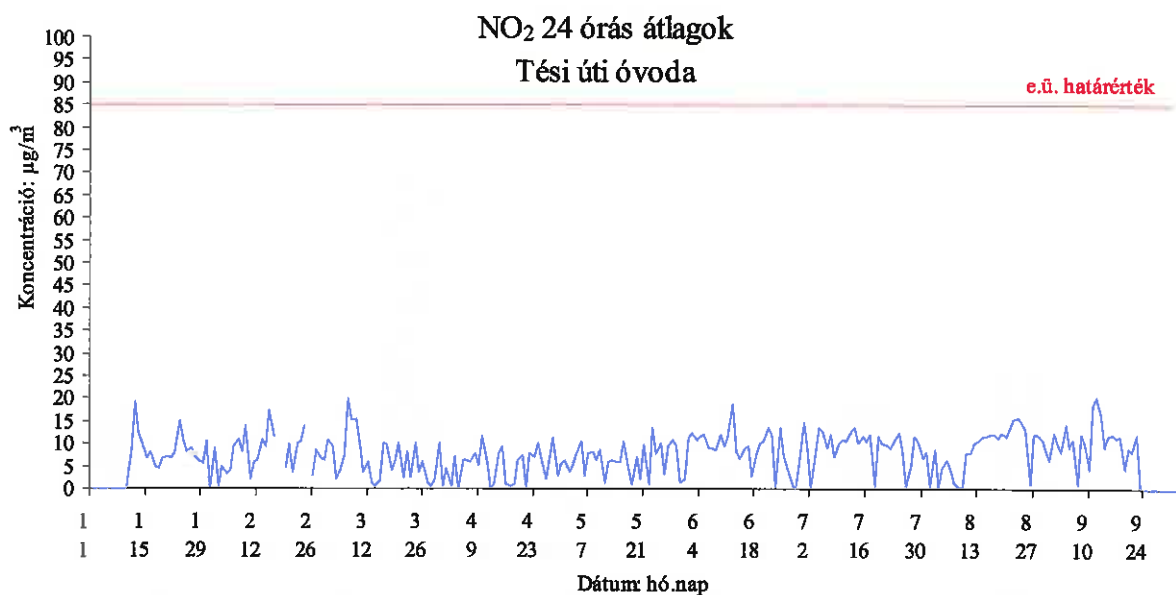
8. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	5,3	3,7	4,0
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	21,0	17,7	16,4
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	11,0	6,4	8,4
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	8,6		
Éves határérték túllépés	-		

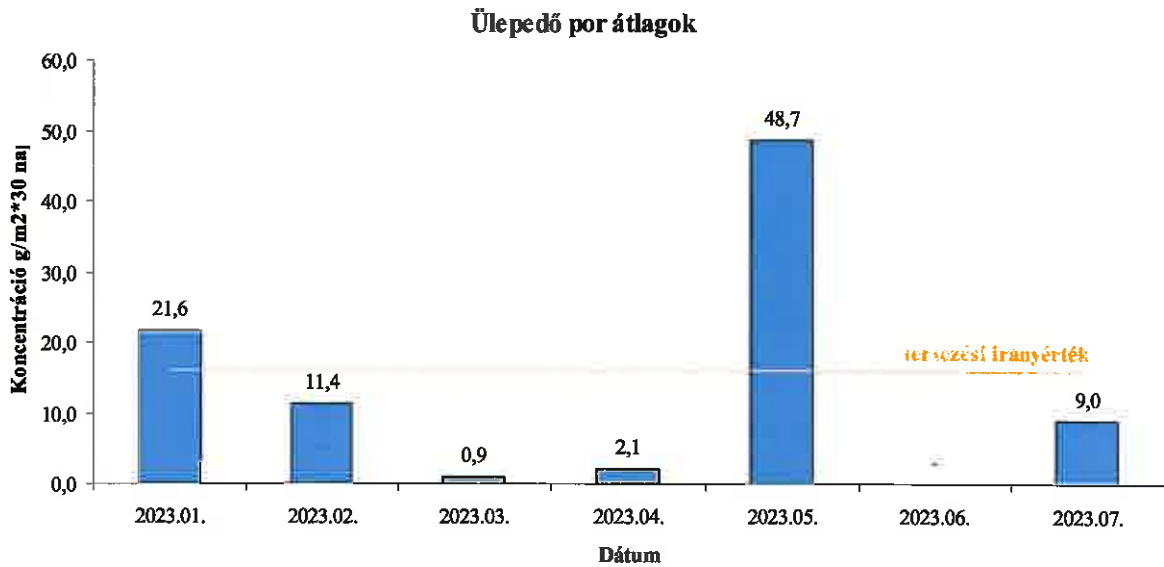
9. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota Tési úti óvoda

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	4,3	4,0	4,3
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	20,0	18,6	20,1
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	7,5	6,9	9,4
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	7,9		
Éves határérték túllépés	-		

10 táblázat: Ülepedő por mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.
Ülepedő por havi átlagok maximuma (g/m ² *30 nap)	21,6	48,7
Ülepedő por havi átlagok tervezési irányérték túllépéseinek száma	1	1
Ülepedő por havi átlag a teljes mérési időszakra (g/m ² *30 nap)	16,9	
Éves tervezési irányérték túllépés	-	

A határértékeknek vagy a tervezési irányértékeknek való megfelelés vizsgálata során 2023 esztendőre (január és szeptember) - komponensenként - az alábbiak állapíthatók meg:

1. A szén-monoxid esetében mind az 1 órára, mind a mozgó 8 órás átlagok maximumára vonatkozó határértékek teljesültek, a terheltségi szintek lényegesen azok alatt futottak.
2. A monitorállomás által mért nitrogén-dioxid (NO₂) 728 alkalommal meghaladta az órás és 71 alkalommal a 24 órás egészségügyi határértéket is.
3. A nitrogén-oxidok (NO_x) terheltségi szint 115 alkalommal a tervezési irányérték fölött alakult. Ennek valószínűleg a Szent István út és Honvéd u. kereszteződésben zajló gépjárműforgalom az okozója, azonban a 24 órára vonatkozó tervezési irányérték csak 3 alkalommal nem teljesült.
4. A kén-dioxid (SO₂) esetében látható, hogy a mért koncentrációértékek igen csekély mértékűek, lényegesen az egészségügyi határértékek alattiak. A maximális érték az egészségügyi határérték tizedét sem érte el.
5. Az ózon (O₃) terheltségi szintje az év közepén, a meleg, napfényes időjárási körülményeknek köszönhetően tetőzött, a 8 órás csúszó átlag maximumára vonatkozó egészségügyi határértéket azonban nem haladta meg. A koncentrációmaximum nem tekinthető helyi, Várpalota település levegőjére jellemző sajátosságnak, a nyári hónapokban az aktuális időjárási helyzettől függően más területeken is kialakulhat.
6. A PM₁₀ terheltségi szint az első negyedévben 4 alkalommal haladta meg az egészségügyi határértéket. A második és harmadik negyedév koncentrációértékeinek menete a határérték közelében, az alatt alakult.
7. A művelődési Háznál és a Tési Úti Óvodánál mért nitrogén-dioxid (NO₂) 24 órás átlagkoncentráció értékekben határérték túllépés nem található, az előírások teljesültek.
8. A Művelődési Háznál mért ülepedő por koncentrációérték tekintetében a januári és májusi hónapokban meghaladta a határértéket, a februári terheltségi szint pedig megközelítette azt.

Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet alkalmazása során - a környezeti levegővel kapcsolatosan - különböző határértéket különböztetünk meg (növekvő mértékben):

- **Egészségügyi határérték:** tartós egészségkárosodást nem okoz, amelyet az emberi egészség védelme érdekében a jogszabályban meghatározott módon és időn belül be kell tartani. Elérése és tartós túllépése veszélyes légszennyezettséget eredményez, intézkedési kötelezettség nincs.
- **Tájékoztatási küszöbérték:** itt lép életbe az első intézkedés, a tájékoztatás. A légszennyezettségnek egyes légszennyező anyagok tekintetében a lakosság egyes érzékeny (gyermek, időskorú, beteg) csoportjaira megállapított szintje, amelynek túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell. Elérése és túllépése enyhébb intézkedéseket jelentő, tájékoztatási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.
- **Riasztási küszöbérték:** a következő lépés, mely során – Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének a Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet rendelkezései alapján – meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Ez a légszennyezettség azon szintje, amelynek rövid idejű

túllépése is veszélyeztetheti az emberi egészséget, és amelynél azonnali beavatkozást kell tenni. Elérése és túllépése forgalomkorlátozással járó intézkedéseket jelentő, riasztási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. melléklete alapján a tájékoztatási és riasztási küszöbértékek az alábbiak szerint alakulnak:

Légszennyező anyag	Átlagolási időszak	Tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték
		µg/m ³	
Kén-dioxid	1 óra	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 400
Nitrogén-dioxid	1 óra	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 350
Szén-monoxid	1 óra	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
Szálló por (PM10)	24 óra	75 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható	100 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
Ózon	1 óra	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 180

Városunkban szmogriadó tájékoztatási, vagy riasztási fokozatát akkor kell elrendelni, ha a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. számú mellékletében feltüntetett legalább egy légszennyező anyag koncentrációja az ott meghatározott időtartamban, az abban meghatározott tájékoztatási vagy riasztási küszöbértéket meghaladja és a meteorológiai előrejelzés alapján javulás nem várható. Ezekben az esetekben a lakosságot tájékoztatni kell, illetve szükség esetén riasztási fokozatot kell elrendelni.

Például a kisméretű részecske szennyezés (PM₁₀) esetében 2 egymást követő napi (naptári napra vonatkozó 24 órás) átlaga meghaladja a VM rendeletben rögzített 75 µg/m³ (tájékoztatási küszöbértéket) vagy a 100 µg/m³ (riasztási küszöbértéket) és teljesülnek a

rendelet további feltételei, azaz két egymást követő napon keresztül és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható.

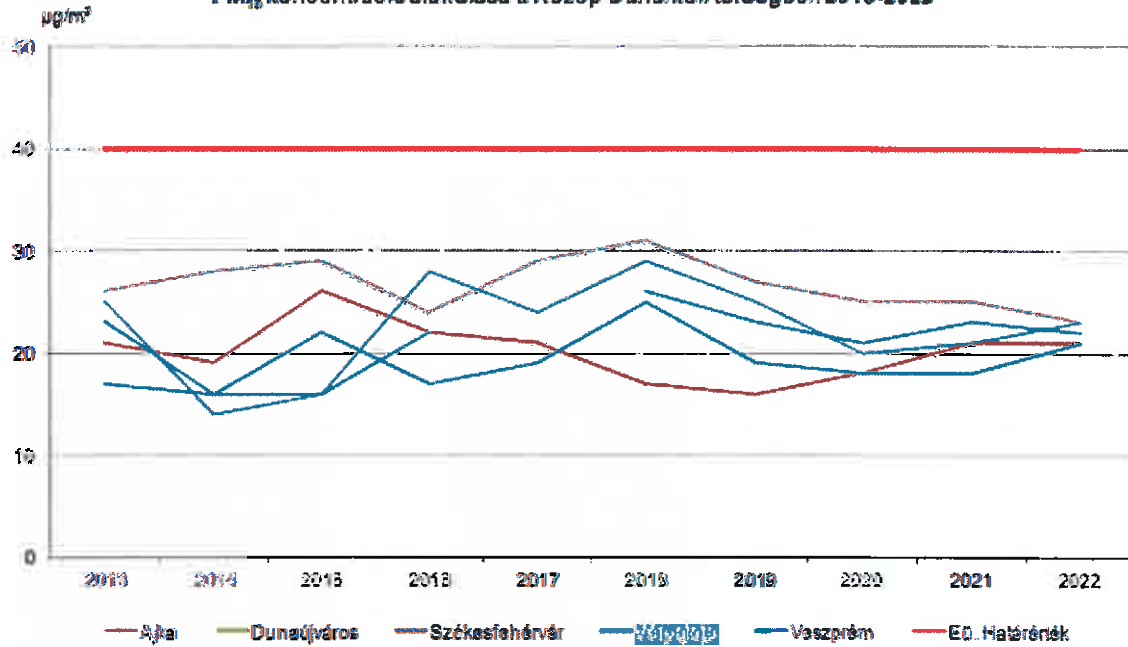
A minősítés a mérőhelyek körzetében az ún. légszennyezettségi index alapján végezhető el, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg:

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		kiváló	jó	megfelelő	szennyezett	erősen szennyezett
Kén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-100	100-200	200-250	250-500	500
	<i>24 órás átlag</i>	0-50	50-100	100-125	125-200	200
	<i>éves átlag</i>	0-30	30-40	40-50	50-100	100
Nitrogén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-40	40-80	80-100*	100-400	400
	<i>24 órás átlag</i>	0-34	34-68	68-85	85-170	170
	<i>éves átlag</i>	0-16	16-32	32-40*	40-80	80
Nitrogén-oxidok (mint NO₂) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-60	60-120	120-200	200-300	300
	<i>24 órás átlag</i>	0-50	50-120	120-150	150-300	300
	<i>éves átlag</i>	0-28	28-56	56-70	70-140	140
Szén-monoxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-4000	4000-8000	8000-10000	10000-20000	20000
	<i>24 órás átlag**</i>	0-2000	2000-4000	4000-5000	5000-10000	10000
	<i>éves átlag</i>	0-1200	1200-2400	2400-3000	3000-6000	6000
Ózon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-72	72-144	144-180	180-240	240
	<i>24 órás átlag**</i>	0-48	48-96	96-120	120-220	220
	<i>éves átlag***</i>	0-48	48-96	96-120	120-220	220
Szálló por (PM10) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-30	30-40	40-50	50-100	100
	<i>24 órás átlag</i>	0-20	20-40	40-50	50-90	90
	<i>éves átlag</i>	0-16	16-32	32-40	40-80	80
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0-80	80-90	80-100	100-200	200

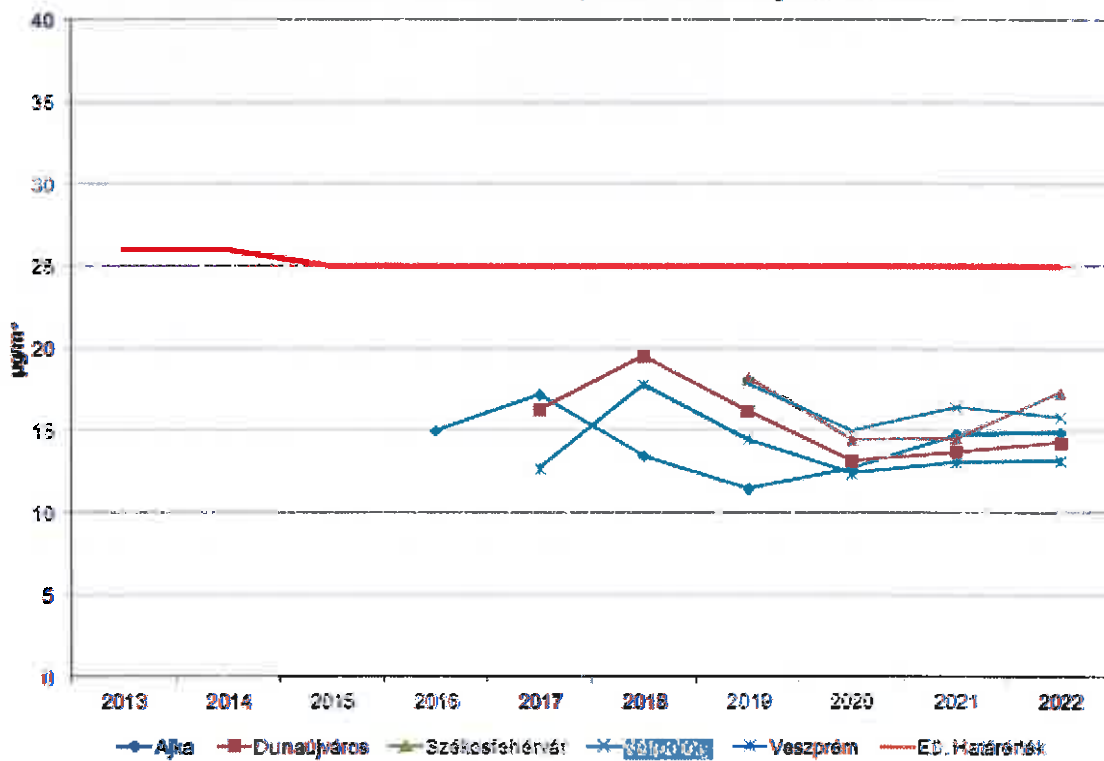
Ezen automata mérőhálózat adatai alapján összességében megállapítható, hogy Várpalotán a (utolsó teljes és lezárt) esztendőben vizsgált időszakban a kén-dioxid, szén-monoxid szennyezettség szempontjából a levegőminőség kiváló, ózon és szálló por szennyezettség szempontjából a levegőminőség jó, nitrogén-oxidok, nitrogén-dioxidok szempontjából szennyezett. Az összefoglaló értékeléseket az Országos Meteorológiai Szolgálat adja ki, melyek a korábbi évekre visszamenőleg megtalálhatók az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat honlapján, a <https://legszenyezettseg.met.hu/levegominoseg/ertekelesek/olm-ertekelesek> címen.

Ezen minősítések megegyeznek az elmúlt évek hasonló időszakában minősített értékekkel, mely alól kivételt képeznek a nitrogén-oxidok, nitrogén-dioxidok. Ezen szennyezőanyagok szintjében történt romlás oka - az OMSZ jelentése alapján - a mérőállomás közelében zajló útépitési munkák voltak.

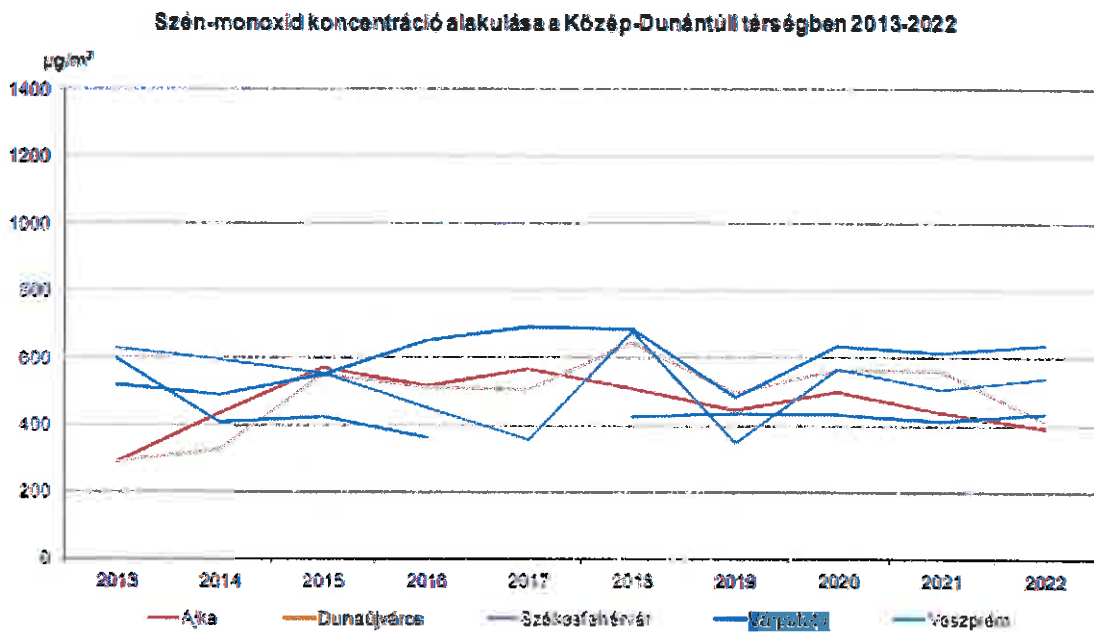
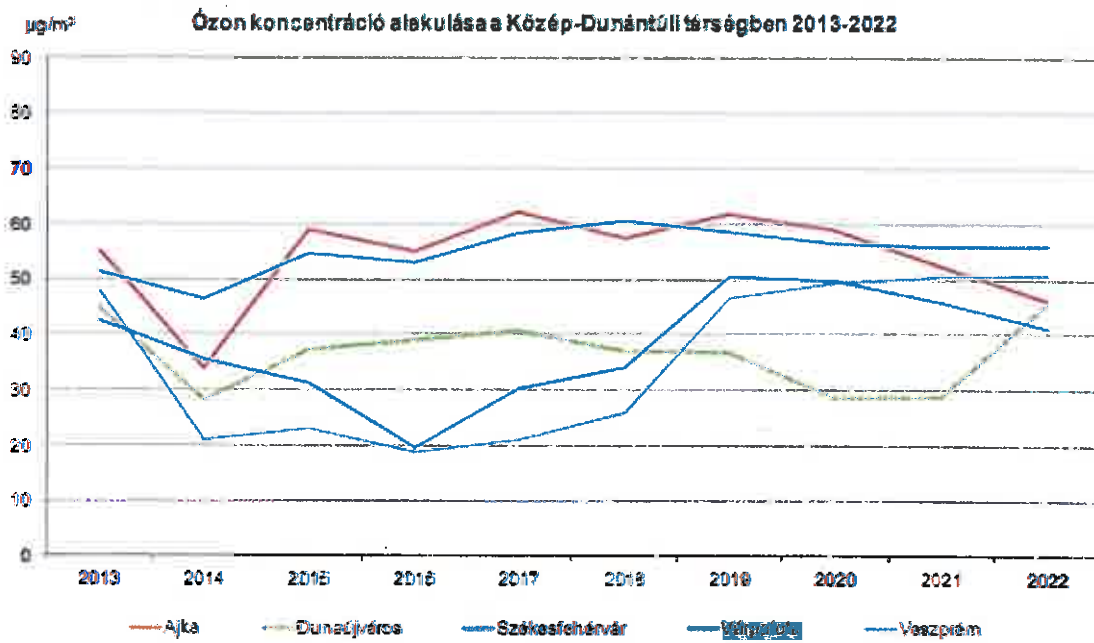
PM₁₀ koncentráció alakulása a Közép-Dunántúli térségben 2013-2022

PM_{2.5} koncentráció alakulása a Közép-Dunántúli térségben 2013-2022

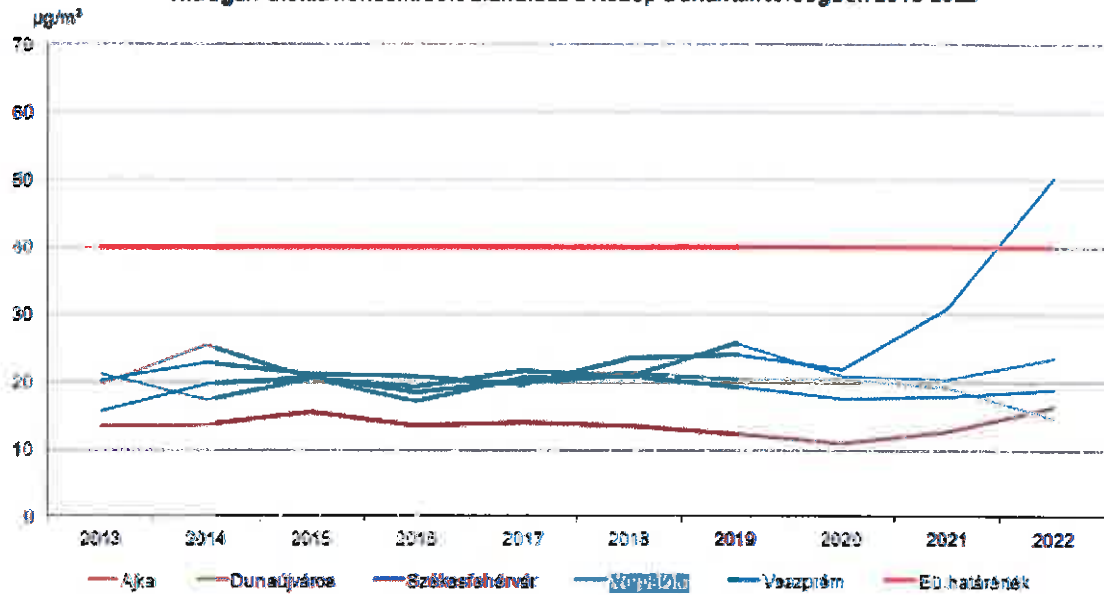

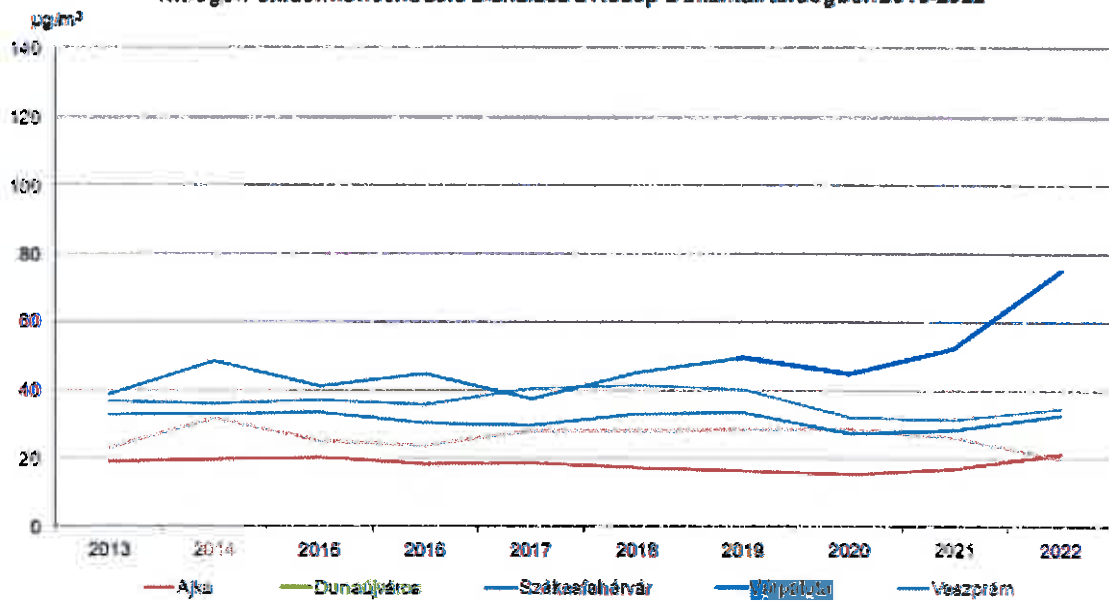

Éves egészségügyi határérték: $3000 \mu\text{g}/\text{m}^3$

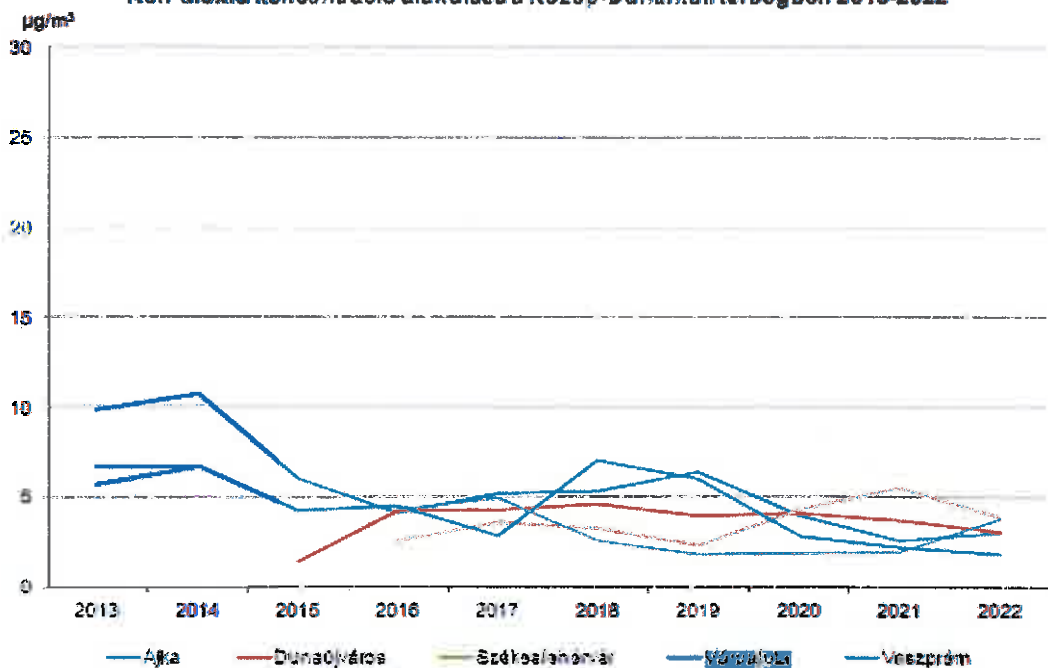
Nitrogén-dioxid koncentráció alakulása a Közép-Dunántúli térségben 2013-2022

Nitrogén-oxidok koncentráció alakulása a Közép-Dunántúli térségben 2013-2022

Kén-dioxid koncentráció alakulása a Közép-Dunántúli térségben 2013-2022

Éves egészségügyi határérték: 50 µg/m³

VII. Zaj- és rezgésvédelem

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet (továbbiakban: Zr.) 4. § (1) bekezdése szerint Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja. Az idei évben új zajkibocsátási határérték megállapítására nem nyújtottak be kérelmet.

A zaj elleni védelem helyi szabályairól szóló 4/2020. (II.21.) önkormányzati rendelete alapján, Várpalota Város Polgármestere 13 alkalommal adott közterületen tartott rendezvény hangosításához engedélyt.

A zajkibocsátási határértékek megállapítása során a Várpalota város helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének jóváhagyásáról szóló önkormányzati rendelet övezeti előírásait kell alapul venni. A leggyakoribb zaj- és rezgésvédelmi ügytípus jelenleg hatályos határértékeit az alábbi táblázatok mutatják be.

1. Üzemi és szabadidős tevékenységből származó zajterhelés

Az önkormányzathoz átlagosan évi néhány esetben érkezik panasz, mely során a közterület-felügyelők - akkreditált mérőműszerrel - meg tudják állapítani a panasz jogosságát, illetve eljárást tudnak kezdeményezni az eljáró hatóságnál. A gyakorlati tapasztalatok alapján a következő zajforrások a jellemzőek: belterületi kisebb üzemek tevékenysége, kereskedelmi egységek nagyméretű légkondicionáló egységének zaja, szórakozóhelyek zaja.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

2. Ipari, mezőgazdasági, építési zajok

Ipari, mezőgazdasági eredetű zajok nem jellemzőek a védendő területen, köszönhetően annak, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen lecsökkent az ipari tevékenység mértéke a városban. A

terhelés kedvező mértékéhez az is hozzájárul, hogy az aktív ipari tevékenységet végző vállalkozások jellemzően nem a városias beépítettségű területeken létesítették telephelyeiket. A mezőgazdasági eredetű zaj alacsony mértékének szintén hasonló tényezői vannak, viszonylag kevés mezőgazdasági terület van a város külterületén, illetve ezek megközelítő útvonalai csak kis mértékben érintik a lakott részeket.

Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

3. Közlekedési eredetű zajok

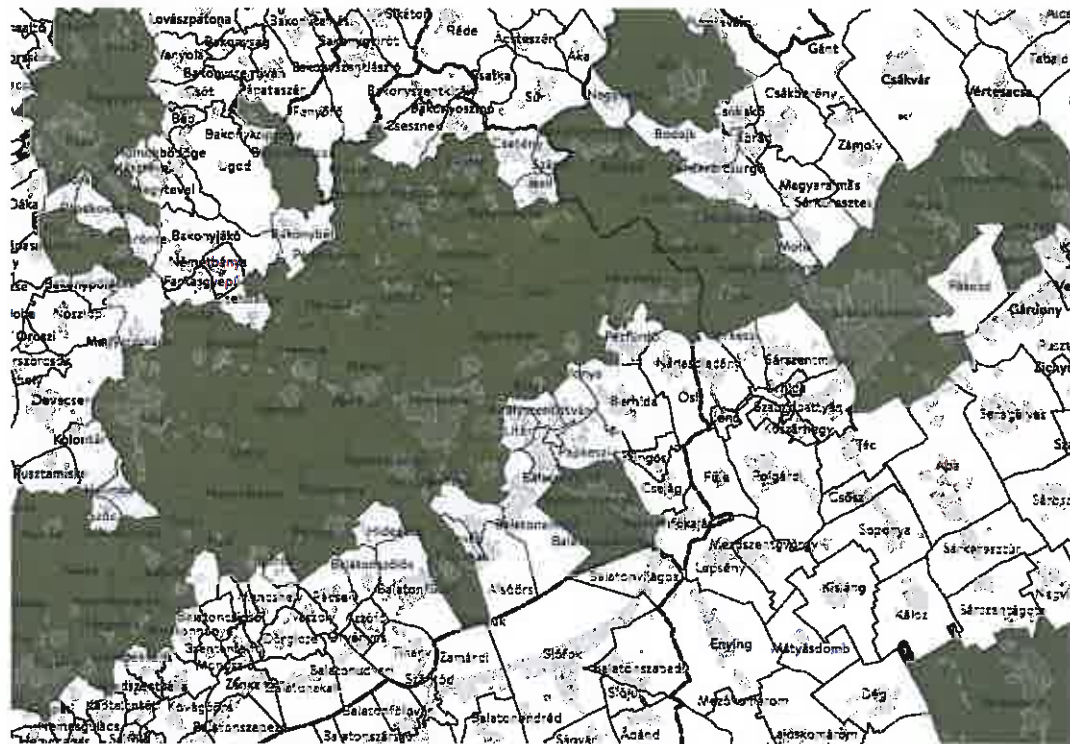
Zaj-és rezgésvédelmi szempontból a 2018. év első felében átadásra került 8-as számú elkerülő út nagyságrendekkel csökkentette a közlekedési eredetű zajterhelést.

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbussz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

4. Katonai lőtérrel összefüggő zaj-, és rezgésvédelmi ügyek

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak. E törvényi alkalmazásban a *honvédelmi és katonai célú terület övezet*: az OTRT-ben megállapított, kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződésben vállalt köteleességek teljesítéséhez és a Magyar Honvédség alapfeladatainak rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátásához szükséges építmények elhelyezésére vagy katonai tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatók.

Az idei esztendőben végrehajtott nagyszabású hadgyakorlatokról, lakosságot érintő katonai feladatokról, a jelentősebb csapatmozgásokról és a lakosság nyugalmát befolyásoló rendezvényekről a katonai szervezet vezetője folyamatosan tájékoztatta a helyi védelmi bizottságot, valamint a helyi önkormányzatot és a lakosságot. Ezekben a kérdésekben Önkormányzatunk nem rendelkezik zajvédelmi hatáskörrel. Az esetlegesen okozott károkat az MH Böszörményi Géza Csapatgyakorlótér Parancsnoksághoz kell megküldeni, mely során a Magyar Honvédség feladatainak ellátásával összefüggő nemzetközi kártérítési ügyekkel kapcsolatos eljárás részletes szabályairól szóló 276/2008. (XI. 21.) Korm. rendelet ad iránymutatást.

VIII. Épített környezet

1. Várpalota Város Önkormányzata Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 3. mellékletében szereplő jogcímen, önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatásra vonatkozóan pályázatot nyújtott be szilárd burkolatú járda felújítására. Kérelmünket a Belügyminisztérium, mint Támogató - a BMÖFT/1-5/2022. iktatószámú miniszteri döntésnek megfelelően - **40.000.000,- Ft** vissza nem térítendő támogatásban részesítette, melyből az idei esztendőben elkészült a Rákóczi Ferenc utca 647 fm hosszúságú, valamint a Felsőinkám utca 247 fm hosszúságú járdaburkolatának felújítása.

2. Várpalota Város Önkormányzata 2021 májusában támogatási kérelmet nyújtott be az OC-INF-2021/1 kódszámú pályázati felhívásra. A Veszprém-Balaton 2023 Zrt. Bíráló Bizottsága az OC-INF/1-2021-5472 kódszámú „Multifunkcionális kulturális közösségi tér kialakítása Várpalotán, műemlékvédelem alatt álló zsinagóga felújítása” című pályázatot a 2021. november 04-ei ülésén elbírálta. A Bíráló Bizottság 283/2021. (11.04.) számú döntése alapján a VEB2023 Zrt. Várpalota Város Önkormányzata által benyújtott pályázati kérelmet támogatásra érdemesnek ítélte. A megítélt támogatás összege: **600.000.000,- Ft**. A projekt keretében egy olyan kulturális közösségi tér létrehozása volt a cél, amely egyrészt megfelel a modern kor követelményének, másrészt erőteljesen épít a meglévő hagyományokra. A tervezett multifunkcionális közösségi tér (meglévő zsinagóga műemlék épület) lehetővé teszi Várpalotán a kulturális élet megújítását, a város EKF rendezvénysorozathoz történő kapcsolódását egy igényes, egyszerre modern és hagyományokra építő helyszínen. A projekt segítségével az egykori zsinagóga (műemlékvédelem alatt álló) épülete megújuló kulturális funkciót kapott. Az épület emeletén, a karzaton kisebb, olvasásra alkalmas, bensőséges tereket alakítottunk ki, emellett szintén az emeleten található kisebb nyitott tér alkalmas lesz időszaki kiállítások megrendezésére, irodalmi estek megtartására. A munka befejezésére 2023 novemberében került sor.

3. Várpalota Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be a TOP-7.1.1-16-H-ERFA kódszámú Kulcsprojekt – Krúdy Gyula Városi Könyvtár megújítása elnevezésű pályázati felhívásra. Az elnyert **136.000.000,-Ft** támogatás lehetőséget biztosított a Krúdy Gyula Városi Könyvtár komplex felújítására. A projektből az aktívan üzemelő könyvtár komplex felújítása valósult meg. Régóta fennálló igény, hogy a település könyvtára megújuljon, méltó legyen a jelen kor kihívásaihoz. Ezt az igényt elégítette ki a megvalósult felújítás melyre ez idáig sem hazai, sem európai uniós forrás nem nyújtott lehetőséget. A projekt keretében a meglévő nyílászárók bontása, az új hőszigetelt portál, a főbejárat kialakítása, valamint a meglévő homlokzati falszerkezetek és a tető hőszigetelése történt meg. Emellett a könyvtár bútorzata is megújításra került. A kivitelezési munkák 2023. szeptember közepén fejeződtek be.

Várpalota, 2023. november 8.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

Várpalota Város Önkormányzati
Képviselő-testülete
8100 Várpalota, Gárdonyi Géza u. 39.

Határozati javaslat

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2023. november 30-i ülésén a következő határozatot hozta:

.../2023. (XI. 30.) képviselő-testületi
h a t á r o z a t :

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján készült, a település 2023. évi környezeti állapotáról szóló előterjesztést elfogadja.

A Képviselő-testület felkéri a Gazdasági Bizottság elnökét, hogy az előterjesztésben foglaltakról a lakosságot az évi rendes közmeghallgatáson keresztül tájékoztassa.

Határidő: a döntés megküldésére azonnal
Felelős: Campanari-Talabér Márta polgármester
Végrehajtásban közreműködik: Bérczes Beáta jogi előadó

Várpalota, 2023. november 30.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

dr. Ignác Anita Éva
jegyző

